

ALGEMENE PRACTISCHE RECHTSVERZAMELING

VERBEURDVERKLARING

door

André DE GEEST

Advocaat-generaal bij het hof van beroep te Gent

HUIS FERDINAND LARCIER, N.V.
BRUSSEL

1971

Vul 08456

In deze verhandeling werd de stof bijgehouden tot

1 maart 1971

INHOUD

	Nrs
INHOUD	
ZAAKREGISTER	
BIBLIOGRAFIE	
Titel I. — Algemeenheden	1 - 2
HOOFDSTUK I. — BEPALING	1
HOOFDSTUK II. — ALGEMENE EN BIJZONDERE VERBEURDVER- KLARING	2
Titel II. — Voorwerp van de bijzondere ver- beurdverklaring	3 - 8
Titel III. — Noodzakelijkheid van een wettekst	9 - 10
Titel IV. — Bevoegdheid om verbeurd te ver- klaren	11 - 16
Titel V. — De algemene bepalingen over ver- beurdverklaring in het Strafwetboek van 1876	17 - 21
Titel VI. — Geen voorafgaande inbeslagneming	22 - 26
Titel VII. — Zaken die dienen verbeurd ver- klaard te worden	27 - 77
HOOFDSTUK I. — ZAKEN DIE EIGENDOM VAN DE VEROOR- DEELDE ZIJN	28 - 64
AFDELING I. — <i>Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken</i>	29 - 30
AFDELING II. — <i>Zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf</i>	31 - 34

	Nrs
AFDELING III. — <i>Nadere bijzonderheden aangaande de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf</i>	35 - 42
AFDELING IV. — <i>Onopzettelijke misdrijven</i>	43 - 47
AFDELING V. — <i>Eigendom van de veroordeelde</i>	48 - 64
§ 1. — <i>Tijdstip</i>	49 - 52
§ 2. — <i>Draagwijdte van de term eigendom</i>	53 - 61
A. — <i>Meerdere beklagden</i>	54
B. — <i>De beklagde is enkel medeëigenaar</i>	55
C. — <i>Eigendom onder opschortende of ontbindende voorwaarde</i>	56 - 57
D. — <i>De beklagde is vruchtgebruiker</i>	58
E. — <i>De beklagde is quasi-vruchtgebruiker</i>	59
F. — <i>De beklagde is blote eigenaar</i>	60
G. — <i>De beklagde is gehuwd</i>	61
§ 3. — <i>Betwisting aangaande het eigendomsrecht</i>	62 - 64
 HOOFDSTUK II. — ZAKEN DIE DIENEN VERBEURD VERKLAARD TE WORDEN ONGEACHT OF ZIJ EIGENDOM ZIJN VAN DE BEKLAAGDE OF NIET	 65 - 77
AFDELING I. — <i>Algemene bepaling</i>	65 - 67
AFDELING II. — <i>Nadere bijzonderheden</i>	68 - 71
AFDELING III. — <i>Bijzondere bepalingen</i>	72 - 77
 Titel VIII. — Perken van de verbeurdverklaring en interpretatie van de bijzondere wetsbepalingen	 78 - 80
 Titel IX. — De verbeurdverklaring en de bijzondere wetten	 81 - 105
 HOOFDSTUK I. — CATEGORIEËN VAN BIJZONDERE VERBEURDVERKLARINGEN	 82 - 93
AFDELING I. — <i>Bijzondere strafwetten die geen bepalingen in verband met de verbeurdverklaring bevatten</i>	83
AFDELING II. — <i>Bijzondere strafwetten die bepalingen inhouden in verband met de verbeurdverklaring</i>	84 - 87
AFDELING III. — <i>Bijzondere wetten die bepalingen bevatten met betrekking tot de verbeurdverklaring, maar ook verwijzen naar de bepalingen van boek I van van het Strafwetboek van 1867</i>	88 - 90

	Nrs
AFDELING IV. — <i>Bijzondere wetten die de toepassing van de algemene regels in verband met de verbeurdverklaring uitdrukkelijk uitsluiten</i>	91
AFDELING V. — <i>Bijzondere wetten die in facultatieve verbeurdverklaring voorzien</i>	92
AFDELING VI. — <i>Bijzondere wetteksten die niet als vereiste stellen dat de beklaagde eigenaar is van de zaken die in aanmerking komen om verbeurd verklaard te worden</i>	93
HOOFDSTUK II. — TOEPASSING VAN DE ARTIKELEN 42 EN 43 VAN HET STRAFWETBOEK OP DE KONINKLIJKE BESLUITEN, OP DE PROVINCIALE REGLEMENTEN EN OP DE GEMEENTEREGLEMENTEN	94 - 105
AFDELING I. — <i>Koninklijke besluiten</i>	95 - 98
§ 1. — <i>Koninklijke besluiten uitgevaardigd op grond van wetten die geen bijzondere sancties opleggen</i>	96 - 97
§ 2. — <i>Koninklijke besluiten uitgevaardigd op grond van bijzondere wetten die zelf straffen stellen op overtreding van deze besluiten</i>	98
AFDELING II. — <i>Provinciale reglementen</i>	99 - 102
AFDELING III. — <i>Gemeentereglementen</i>	103 - 105
Titel X. — Samenloop van bijzondere verbeurdverklaringen	106 - 113
Titel XI. — Rechtskarakter van de verbeurdverklaring	114 - 130
HOOFDSTUK I. — VERBEURDVERKLARING ALS STRAF	116 - 121
HOOFDSTUK II. — VERBEURDVERKLARING ALS VEILIGHEIDSMATREGEEL	122 - 127
HOOFDSTUK III. — VERBEURDVERKLARING ALS SCHADEVERGOEDING	128 - 130
Titel XII. — Nadere bijzonderheden over de gevolgen van het rechtskarakter van de verbeurdverklaring	131 - 133

	Nrs
Titel XIII. — Het strafgeding in verband met de verbeurdverklaring	134 - 153
HOOFDSTUK I. — MACHT EN BEVOEGDHEID VAN DE RECHTER	135 - 138
AFDELING I. — <i>Vrije beoordeling</i>	136
AFDELING II. — <i>Perken van de bevoegdheid van de rechter</i>	137
AFDELING III. — <i>Afzonderlijk uitspreken van de verbeurdverklaring bij navolgende beslissing</i>	138
HOOFDSTUK II. — INHOUD VAN VONNIS EN ARREST	139 - 145
AFDELING I. — <i>Bijzondere motivering</i>	140
AFDELING II. — <i>Specificatie van het misdrijf</i>	141
AFDELING III. — <i>Specificatie van de verbeurd verklaarde zaken</i>	142 - 144
AFDELING IV. — <i>De voorwerpen vatbaar voor verbeurdverklaring bestaan niet meer of werden vervreemd</i>	145
HOOFDSTUK III. — TUSSENKOMST VAN DERDEN TIJDENS HET RECHTSGEDING OF NA EEN NIET DEFINITIEVE UITSPRAAK	146 - 147
HOOFDSTUK IV. — HOGER BEROEP	148 - 149
HOOFDSTUK V. — EENPARIGHEID OF VOLSTREKTE MEERDERHEID VAN STEMMEN	150 - 153
Titel XIV. — Tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring en incidenten die ermee verband houden	154 - 162
Titel XV. — Bestemming van de verbeurd verklaarde zaken	163 - 165
Titel XVI. — Bestemming van de in beslag genomen zaken die niet verbeurd verklaard werden	166 - 167

ZAAKREGISTER

Accijnswet.

— geldboete, 6.

— ontdoken rechten, 6.

Alcohol.

Zie: Bijzondere wetten.

Alcoholintoxicatie, 47.

Autovoertuig.

Zie: Voertuig.

Bankbiljetten, 66.

Bederfbare producten.

Zie: Bijzondere wetten.

Bedreiging door gebaren of zinnebeelden, 33.

Bestemming (van in beslag genomen zaken die niet verbeurd verklaard werden), 166, 167.

Bestemming (van verbeurd verklaarde zaken).

Zie: Tenuitvoerlegging.

Bevoegdheid.

Zie: Verbeurdverklaring.

Bijzondere wetten.

— accijnsrechten, 6.

— accijnsregime benzol en soortgelijke producten, 93.

— — bier, 93.

— — vloeibaar aardgas en andere vloeibare koolwaterstofgassen, 93.

— alcoholregime, 93.

— auteursrechten, 93.

— bederfbare producten, 8.

— belastingen, 93.

— bescherming van bossen en wouden, 4, 92.

— bescherming van vis-, schaaldieren- en weekdierenstand, 164.

— bescherming van militaire duiven, 83.

— bestrijdingsmiddelen en grondstoffen voor land-, tuin-, bosbouw en veeteelt, 8, 92, 164.

— bevoorrading van het land, 92, 93.

— boswetboek, 93.

— boter, margarine, bereide- en andere eetbare vetten; 93, 164.

— brandewijn, wijnachtige dranken en oenologische producten, 93.

— dierenbescherming, 93, 164.

— dieren geneeskundige politie, 164.

— dierenvoeding, 8, 92.

— douane (in-, uit- en doorvoerrechten), 6, 12, 86, 93, 129.

— dronkenschap, 47, 93.

— fabrieks- en handelsmerken, 129, 164.

— farmaceutische producten, 8.

— gemeentebelastingen, 164.

— geneeskunst en daaraan verbonden beroepen, 90, 92, 93.

— grondwaterreserves, 92.

— handel in geestrijke dranken, 91.

— — landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijproducten, 8.

— — meststoffen en bodemverbeterende middelen, 8, 92.

— — zaaigras en zaaipeulvruchten, 8, 92.

— interpretatie, 78 e.v.

— jacht, 6, 26, 85, 93, 112, 113, 164.

— kansspel, 34, 74, 93.

— keuring van en handel in vis, gevogelte, konijnen en wild, 164.

— leurhandel en demarchage, 87, 93.

— loterij, 5, 73.

— luchtvaart, 92.

— meeteenheden, -standaarden en -werktuigen, 92.

— munitie, 92, 93.

— ontplofbare stoffen, 93.

— pesticiden en phytofarmaceutische producten, 8, 92.

— private milities, 93.

— publiciteit inzake tandverzorging, 93.

— radio-omroepuitzendingen, 70.

— smokkel inzake doeane, 6, 12, 86, 93, 129.

— speelhuizen, 34, 74, 93.

— springstoffen, 93, 122.

— taxidiensten, 91, 92.

— technische controle van automobielen, 92.

— toepasselijkheid van art. 42 en 43 S.W., 81 e.v.

— uitvindingsoctrooien, 128.

— verkoop van militaire voorwerpen, 93.

- vervoer van
 - — ammoniumnitraat en -mengsels, 93.
 - — personen door middel van automobielen, 92.
 - — zaken met motorvoertuigen tegen betaling, 91, 92.
 - visserijproducten, 8, 164.
 - vistuigen, 8.
 - vleeskeuring en vleeshandel, 164.
 - vogelvangst, 164.
 - wapen, 6, 92, 93, 113.
 - wegverkeer, 47 e.v., 91, 92, 93.
 - zeevisserij, 8.
 - zuivelproducten (surrogaten), 93.
- Burgerrechtelijk aansprakelijke, 120.

Derdenbeslag, 158.

Derdenverzet, 160.

Diefstal, 29, 37 e.v., 42, 69, 70.

Dronkenschap, 47, 93.

Eetwaren.

- levering aan de vijand, 7.
- leurhandel, 87.
- machines dienstig tot fabricatie, 7.
- schadelijke, 76, 77.
- vervalste, 66, 77.

Eigendomsoverdracht.

- aan de Staat, 1, 154 e.v., 163.
- afwijkingen, 128, 129, 164.

Eigendomsrecht.

- betwisting, 62 e.v.
 - blote eigenaar, 60.
 - draagwijdte van de term, 53 e.v.
 - krediet aankoop, 56, 160.
 - medeëigendom, 55, 61.
 - onder ontbindende voorwaarde, 57.
 - onder opschortende voorwaarde, 56, 160.
 - prejudicieel geschil, 64.
 - tijdstip, 49 e.v.
 - van derden, 27, 42, 47, 146 e.v., 157, 158, 160, 162, 163.
 - vereiste om te kunnen verbeurd verklaren, 28 e.v.
 - — afwijkingen, 47, 65 e.v., 89, 93, 145.
- Zie ook: Bijzondere wetten.

Erfgenaam, 120.

Farmaceutische producten.

Zie: Bijzondere wetten.

Geldboete.

- accijns wet, 6.
- jachtmisdrijf, 6, 26, 112, 113.
- loterij, 5.

- verzachtende omstandigheden, 21.
- verzwarende omstandigheden, 111.

Gemeentebelastingen.

Zie: Bijzondere wetten.

Gemeentereglementen, 103 e.v.

Genade, 133.

Geneeskunst.

Zie: Bijzondere wetten.

Gestolen geld, 69, 70.

Heling, 29, 37.

Hoger beroep.

Zie: Rechtsgeding; Tussenkoms van derden in rechtsgeding; Verbeurdverklaring in hoger beroep.

Huwelijksovereenkomst, 61.

Zie ook: Eigendomsrecht.

In beslag genomen goederen.

- teruggave, 8, 164, 166, 167.
- verbeurdverklaring, 22 e.v.
- — vervanging tegen betaling, 8.
- verkoop, 8.

Inbeslagneming.

- geen vereiste tot verbeurdverklaring, 22 e.v., 145.
- handlichting, 25.
- nietigheid, 23.

Jacht.

- bestemming in beslag genomen wild, 164.
- geldboete, 6, 26.
- samenloop van misdrijven, 112, 113.
- toepasselijkheid van art. 42 en 43 S.W., 85, 93.
- wapen, 6, 26, 113.
- — afgifte, 26.

Kansspel, 34, 74, 93.

Koninklijke besluiten, 96 e.v.

Zie ook: Bijzondere wetten.

Krediet aankoop.

Zie: Eigendomsrecht.

Kwijting, 66.

Leurhandel.

Zie: Bijzondere wetten.

Loterij.

- aankondigingen en aanplakbiljetten, 73.
- geldboete, 5.
- ingelegd onroerend goed, 5.
- loterijbriefjes, 73.

Luchtvaart.

Zie: Bijzondere wetten.

- Machines, 7.
- Machtsmisbruik (van de rechter), 131, 132, 165.
- Mededaderschap, 42, 48.
- Medeëigendom.
Zie: Eigendomsrecht.
- Medeplichtigheid, 42, 48.
- Misdrijf.
— daden van uitvoering, 35 e.v.
— — voorbereiding of gesteld na voltrekking, 36 e.v.
— instrumenten van misdrijf, 31 e.v., 36 e.v., 85.
— onachtzaamheidsmisdrijf, 45 e.v.
— onopzettelijk misdrijf, 43 e.v.
— opbrengst van misdrijf, 37, 39, 42.
— producten van misdrijf, 66.
— verbeurdverklaring bij misdaad, wanbedrijf, overtreding, 17 e.v.
— vluchtmisdrijf, 47.
— voorwerp van misdrijf, 29, 30.
— zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van misdrijf, 31 e.v.
- Omkoping openbaar ambtenaar, 4, 34, 164.
- Ommissiedelicten, 29.
- Onachtzaamheidsmisdrijf.
Zie: Misdrijf.
- Onderzoeksgerechten.
— bevoegdheid, 14, 15, 16.
— buitenvervolginstelling, 16.
— ontslag van onderzoek, 16.
— opschorting en probatieopschorting van uitspraak, 15.
— valsheid in geschriften, 16, 125, 132.
- Oneerbare prenten, afbeeldingen of zaken, 75.
- Onopzettelijk misdrijf.
Zie: Misdrijf.
- Onroerend goed.
— bomen, 4.
— door bestemming, 7.
— huis, 3.
— loterij, 5.
— omkoping openbaar ambtenaar, 4.
— verbeurdverklaring, 1, 3, 4, 30, 64.
— — vervangen door geldboete, 5.
- Ontvoering van minderjarigen, 33.
- Opzet (eenheid van misdadig —), 108 e.v.
- Overtreding.
Zie: Misdrijf.
- Pornografie, 132.
- Prejudicieel geschil.
Zie: Eigendomsrecht.
- Provinciale reglementen, 99 e.v.
- Publicaties (invoer van —), 15, 124.
- Radio-omroepuitzendingen, 71.
- Rechtsgeding.
— tussenkomst van derden, 146.
— — in hoger beroep, 147.
- Rechtskarakter (van verbeurdverklaring).
Zie: Verbeurdverklaring.
- Roerend goed.
— eigendomsoverdracht, 1.
— onroerend door bestemming, 7.
— verbeurdverklaring, 1, 3.
— — vervanging door geldboete, 6.
— — opbrengst van de realisatie, 8.
- Samenhang (van misdrijven), 119.
- Samenloop (van misdrijven), 106 e.v., 141.
- Spel, 34, 74, 93.
- Strafvordering.
— verjaring, 130.
— verval door overlijden, 130.
- Taxidienst.
Zie: Bijzondere wetten.
- Tenuitvoerlegging (van verbeurdverklaring), 154 e.v., 163 e.v.
- Teruggave (van in beslag genomen zaken die niet verbeurd verklaard werden), 166, 167.
- Tussenkomst van derden (in rechtsgeding), 146, 147.
- Uitstel en probatieuitstel, 121, 126, 150, 161, 162.
- Valse sleutels, 32.
- Valsheid in geschriften.
— doorhaling, herstelling, verbetering, 16, 125, 132, 167.
— onderzoeksgerechten, 16, 125, 132.
— orderbriefje, 66.
— voorwerp van misdrijf, 29, 67.
— wisselbrief, 66.
- Verbeurdverklaring.
— algemene, 2.
— bepaling, 1.
— beperking door de rechter, 20.
— — door de wet, 30, 78 e.v.
— bevoegdheid, 11 e.v., 136, 137.
— bij afzonderlijke beslissing, 138.

- bij misdaad, wanbedrijf, overtreding, 17 e.v., 27.
 - bijzondere, 2, 3, 7.
 - facultatieve, 47, 92.
 - in hoger beroep, 148 e.v.
 - — eenparigheid van stemmen, 150, 151, 152, 153.
 - motivering, 139 e.v.
 - rechtskarakter, 114 e.v.
 - — burgerlijke sanktie, 87.
 - — gemengd karakter, 114, 129, 133.
 - — schadevergoeding, 128 e.v., 133.
 - — straf, 47, 116 e.v., 130, 132, 133, 148, 161.
 - — veiligheidsmaatregel, 47, 122 e.v., 132, 133, 149, 152.
 - samenvoeging, 106 e.v.
 - terminologie, 7.
 - toepassing op misdrijven omschreven in bijzondere wetten, 81 e.v.
 - van niet meer voorhanden zijnde of vervreemde voorwerpen, 145, 162.
 - voorwaarden (tot —), 9, 17 e.v., 27 e.v., 78 e.v., 93.
 - voorwerp, 3, 7, 8, 10, 27 e.v., 78 e.v., 136, 137.
- Vernietiging (van verbeurd verklaarde zaken).
Zie: Tenuitvoerlegging.
- Verzachtende omstandigheden (contraven-tionalisatie), 21, 118.
- Verzwarende omstandigheden, 111.
- Visserij.
Zie: Bijzondere wetten.
- Vluchtmisdrijf.
Zie: Misdrijf.
- Vrijspraak, 118, 124, 132.
- Vruchtgebruik, 58, 59, 60.
- Voertuig, 33, 37 e.v., 42, 47, 85, 86, 91, 92, 164.
- Wanbedrijf.
Zie: Misdrijf.
- Wapen.
— dragen zonder machtiging, 29, 92, 93.
— geldboete ter vervanging van verbeurd-verklaring, 6.
— handel in — en vervaardiging van —, 92.
— niet-geïmmatriculeerd verweervuurwa-pen, 29.
Zie ook: Jacht.
- Wederspannigheid, 33.
- Wegverkeer, 47 e.v., 91, 92, 93.
- Wettekst.
— interpretatie, 7, 10, 38 e.v., 68, 78 e.v., 89.
— vereiste tot verbeurdverklaring, 9, 17 e.v.

BIBLIOGRAFIE

1. Algemene werken.

- BRAAS, Ad. — *Précis de droit pénal*, Brussel-Luik, 1946.
BUTTGEBACH, A. — *Manuel de droit administratif*, Brussel, 1966.
CONSTANT, J. — *Traité élémentaire de droit pénal*, Luik, 1965.
GOEDSEELS, Jos. — *Commentaire du code pénal belge*, Brussel, 1948.
HAUS, J.J. — *Principes généraux du droit pénal belge*, Gent, 1874.
MARCHAL, A., en JASPAR, J.P. — *Droit criminel*, tweede uitgave, Brussel, 1965.
NYPELS, J.S.G., en SERVAIS, J. — *Le code pénal belge interprété*, Brussel, 1896.
NYPELS, J.S.G., en SERVAIS, J. — *Le code pénal belge interprété*, derde uitgave, Brussel, 1938.
PRINS, A. — *Science pénale et droit positif*, Brussel-Parijs, 1899.
RIGAUX, M., en TROUSSE, P.E. — *Les codes de police*, Brussel-Parijs, 1938.
RIGAUX, M., en TROUSSE, P.E. — *Les crimes et les délits du Code pénal, IV*, Brussel-Parijs, 1963.
RUBBRECHT, J. — *Inleiding tot het Belgisch strafrecht*, Leuven, 1958.
SCHUIND, G. — *Traité pratique de droit criminel*, Brussel, 1944.
TROUSSE, P.E. — *Principes généraux de droit pénal positif belge*, in *Les Nouvelles, Droit pénal*, I (tweede boek), 1956 en 1962.
VANHOUDT, C.J. — *Beginnselen van sociale criminele prophylaxe*, Brussel, 1953.
VANHOUDT, C.J., en CALEWAERT, W. — *Belgisch strafrecht*, Gent, 1968.
VAN MOL, H. — *Lois politiques et administratives*, in *Les Nouvelles, Les institutions provinciales*, I.
VAN ROYE, R. — *Manuel de la partie civile*, Brussel-Gent, 1945.

2. Bijzondere werken, verhandelingen en bijdragen in tijdschriften.

- DE BUCK, D. — *Tw. Wapens*, in *A.P.R.*, Brussel, 1964.
DE GEEST, A. — *De verbeurdverklaring*, *R.W.*, 1969-70, 97.
JANSSENS DE BISTHOVEN, R. — *Overwegingen omtrent de bestraffing van de sluikerij ter zake van douane*, *R.D.P.*, 1959-60, blz. 3.
MATHIEU, H.P., en NASSAUX, Y. — *Het recht van genade*, Brussel, 1955.
MATTHIJS, J. — *Repercussies en innovaties van het Gerechdelijk Wetboek in verscheidene takken van het privaet en van het publiek recht*, *R.W.*, 1968-69, 97.
PANDECTES BELGES - *Tw. Armes (Saisie et confiscation d'—)*.
 Tw. Chasse.
 Tw. Concours d'infractions.
 Tw. Confiscation.
 Tw. Exécution des jugements (Matière pénale).
 Tw. Règlement provincial.
POUPART, J.M. — *Du caractère mixte de certaines décisions prononcées par les juridictions répressives*, *R.D.P.*, 1952-53, blz. 523.

- REMOUCHAMPS, L. — Tw. *Octrooien*, in *A.P.R.*, Brussel, 1969.
- REPERTOIRE PRATIQUE DE DROIT BELGE — Tw. *Infractions et répression en général*.
- REPERTOIRE PRATIQUE DE DROIT BELGE, COMPLEMENT, I, Tw. *Appel en matière répressive*.
- SERVAIS, P. — *Sur la confiscation des écrits reconnus faux*, *R.D.P.*, 1910, blz. 1065.
- TROUSSE, P.E. — *L'interprétation des lois pénales*, *R.D.P.*, 1952-53, blz. 411.
- ULRIX, L. — Tw. *Jacht*, in *A.P.R.*, Brussel, 1959.
- VIAENE, L. — Tw. *Huiszoeking en beslag in strafzaken*, in *A.P.R.*, Brussel, 1962.
-

TITEL I

ALGEMEENHEDEN

HOOFDSTUK I

Bepaling

1. — Verbeurdverklaring is de rechterlijke beslissing, waarbij een roerend of onroerend goed dat toebehoort aan één of meer personen, ontnomen wordt met eigendomsoverdracht ervan aan de Staat.

Uitzonderlijk, krachtens bijzondere wetsbepalingen, wordt de eigendom van de verbeurd verklaarde zaken aan anderen overgedragen (zie verder, nrs 128, 129 en 164).

HOOFDSTUK II

Algemene en bijzondere verbeurdverklaring

2. — De algemene verbeurdverklaring die het individu uit het bezit van al zijn goederen ontzette en gans zijn familie trof, werd door de bevolking heftig gehekelde en werd in 1790 door de Franse *Constituante* afgeschaft.

Opnieuw ingevoerd door de Franse *Code Pénal* van 1810, werd zij uiteindelijk definitief verboden bij artikel 171 van de Fundamentele Wet van het Koninkrijk der Nederlanden van 24 augustus 1815, en bij artikel 12 van de Belgische Grondwet (Decreet van 7 februari 1831).

De enige verbeurdverklaring die in onze wetgeving nog overblijft, is de bijzondere verbeurdverklaring.

TITEL II

VOORWERP VAN DE BIJZONDERE VERBEURDVERKLARING

3. — Wanneer men de wetteksten doorloopt die de bijzondere verbeurdverklaring regelen, stelt men vast dat de wetgever in principe de verbeurdverklaring van roerende goederen beoogd heeft met uitsluiting van de onroerende goederen (Haus, J., II, nr 733 en noot 2; — Prins, A., blz. 506, noot; — Nypels - Servais, *Le code pénal belge interprété*, uitg. 1938, I, blz. 150, nr 12).

Zo zal b.v. het huis dat gediend heeft voor een willekeurige vrijheidsberoving, niet kunnen verbeurd verklaard worden.

4. — Sommige wetsbepalingen wijken evenwel af van het zoëven aangehaalde principe.

Zo zal de rechter die veroordeelt wegens omkoping van een openbaar ambtenaar, de verbeurdverklaring zowel van de roerende als van de onroerende goederen die geschonken werden, dienen uit te spreken, gelet op het algemeen voorschrift van artikel 253 van het Strafwetboek (Cass. fr., 10 aug. 1854, *D.P.*, 1854, 5, *Tw. Corruption*, noot 2; — Rigaux - Trousse, *Crimes et délits du code pénal*, IV, blz. 286; — Constant, J., II, nr 701; — anders: Haus, J., II, nr 733, blz. 60; — Poupart, J.M., *Du caractère mixte de certaines décisions prononcées par les juridictions répressives*, *R.D.P.*, 1952-53, blz. 525).

Zo zal ook, in geval van verminking van bomen, bij inbreuk op artikel 9 van de wet van 28 december 1931 op de bescherming van aan particulieren toebehorende bossen en wouden, de verbeurdverklaring kunnen uitgesproken worden van het niet geveld geschonden hout dat een onroerend goed is.

5. — Uitzonderlijk heeft de wetgever een geldboete voorgeschreven in plaats van verbeurdverklaring van het onroerend goed.

Zo bepaalt artikel 302 van het Strafwetboek dat, in geval van niet wettelijk toegelaten loterij, de verbeurdverklaring van het ingelegd onroerend goed niet uitgesproken wordt doch vervangen wordt door een geldboete van 100 tot 10.000 fr.

6. — In plaats van verbeurdverklaring van de roerende goederen is de rechter soms gehouden een geldboete uit te spreken.

Zo wordt bij artikel 215 van de algemene wet van 26 augustus 1822 over

de heffing der rechten van in-, uit- en doorvoer en van de accijnzen, een geldboete opgelegd in plaats van verbeurdverklaring van het niet ingeklaard gedeelte van de waren van dezelfde soort, indien de aangever of zijn gemachtigde, binnen veertien dagen na de inbeslagneming, aan de directeur van de douanen en accijnzen schriftelijk ter kennis brengt dat veroordeling tot een geldboete gekozen wordt en dat de verbintenis aangegaan wordt de ontdoken rechten en de kosten te betalen.

Overeenkomstig artikel 20 van de jachtwet van 28 februari 1882 (*Staatsblad* 10 aug. 1967) wordt ook een bijzondere geldboete door de rechter uitgesproken in plaats van verbeurdverklaring van het wapen waarvan de delinquent zich bediend heeft, indien dit niet onmiddellijk afgegeven werd aan de agent die proces-verbaal opmaakte.

7. — Daar de bijzondere verbeurdverklaring in principe de roerende goederen treft, rijst de vraag of de roerende goederen die onroerend geworden zijn door incorporatie of door bestemming, het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring.

Om deze vraag te beantwoorden, volstaat het te herinneren aan een beginsel dat de terminologie van het strafrecht beheerst: aan de termen van strafbepalingen dient hun gebruikelijke betekenis gegeven te worden; zij hebben slechts bij uitdrukkelijke wilsuiting van de wetgever een technisch-juridische betekenis (Trousse, P.E., *L'interprétation des lois pénales*, R.D.P., 1952-53, 425).

Daar de wetgever in verband met de verbeurdverklaring van de roerende goederen die bij de wet opgesomd worden, nergens de bedoeling uitgedrukt heeft te willen afwijken van de gebruikelijke betekenis van de gebruikte termen, zijn de ficties van het burgerlijk recht op de terminologie inzake verbeurdverklaring niet toepasselijk.

Indien de wetgever een misdrijf straft met verplichte verbeurdverklaring van roerende goederen en deze goederen onroerend zijn door incorporatie of door bestemming, zal de rechter de verbeurdverklaring ervan moeten uitspreken.

De Nederlandse Kamer van de Krijgsraad te Antwerpen verleende op 9 maart 1945 een vonnis in deze zin (*J.T.*, 1945, 440). De beklaagde werd vervolgd wegens levering van ingemaakte eetwaren aan de vijand. Bij toepassing van artikel 123 *quinquies* van het Strafwetboek, sprak dit rechtscollege de verbeurdverklaring uit van alle roerende zaken, onder meer van de machines en toestellen die in het atelier van de beklaagde stonden en die dienstig waren voor de fabricatie.

8. — Volgende bijzondere wetsbepalingen maken de opbrengst van de realisatie van de inbeslaggenomen goederen tot voorwerp van de verbeurdverklaring:

a) de artikelen 5 en 6 van de wet van 19 augustus 1891 betreffende de zeevisserij in de territoriale wateren, die de verbeurdverklaring voorschrijven van de opbrengst van de openbare verkoping van de in beslag genomen visserijproducten en van het bedrag dat geconsigneerd werd bij de ontvanger van de registratie om dadelijk over de niet verboden vistuigen te mogen beschikken;

b) artikel 5 van de besluitwet van 26 februari 1940 waardoor de minister van Volksgezondheid gemachtigd wordt om de maandelijksse telling van de voorraden farmaceutische producten die bestaan bij grossisten, invoerders en voortbrengers te bevelen, dat bij het aantreffen van niet aangegeven voorraden van farmaceutische producten de inbeslagneming ervan voorschrijft. De producten die niet kunnen worden bewaard, worden onmiddellijk verkocht. De procureur des Konings kan, daarenboven, op elk ogenblik van de procedure, het te koop bieden van de in beslag genomen farmaceutische producten bevelen. De prijs van deze verkopen wordt gestort in de Deposito- en Consignatiekas en in geval van veroordeling wordt dit bedrag aan de Staat toegekend in de plaats van de farmaceutische producten;

c) artikel 6 van de wet van 20 juli 1962 betreffende de handel in landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijproducten, waarbij bepaald wordt dat wanneer de inbeslaggenomen producten bederfbaar zijn, zij mogen verkocht worden of tegen betaling van een vergoeding aan de eigenaar teruggegeven worden. In die gevallen wordt de ontvangen som op de griffie van de rechtbank gedeponerd. Dit bedrag treedt in de plaats van de in beslag genomen producten wat de verbeurdverklaring betreft;

d) artikel 11 van de wet van 11 juli 1969 betreffende de bestrijdingsmiddelen en de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veeteelt, dat een gelijkaardige bepaling bevat als die besproken onder c, wat de inbeslaggenomen grondstoffen en bestrijdingsmiddelen betreft. De voorgescreven procedure mag slechts toegepast worden indien zulks verenigbaar is met de eisen van de volksgezondheid;

e) artikel 32 van het koninklijk besluit van 31 mei 1958 houdende reglementering van het bewaren, verkopen en gebruiken van pesticiden en phytofarmaceutische producten, artikel 33 van het koninklijk besluit van 10 juni 1959 houdende reglementering van de handel in stoffen bestemd voor dierenvoeding en artikel 8 van het koninklijk besluit van 3 december 1963 houdende reglementering van de handel in zaaigraan en in zaaipeulvruchten van landbouwgrassen, gewijzigd respectievelijk bij de artikelen 4, 1 en 3 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1970 betreffende de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veeteelt en artikel 28 van het koninklijk besluit van 12 september 1970 betreffende de handel in meststoffen en bodemverbeterende middelen, die alle, wat de opsporing, vaststelling, vervolging en bestraffing van de overtredingen betreft en dus ook wat de inbeslagneming en de verbeurdverklaring aangaat, verwijzen naar de wet van 11 juli 1969 betreffende de bestrijdingsmiddelen en de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw en veeteelt besproken hierboven onder d.

TITEL III

NOODZAKELIJKHEID VAN EEN WETTEKST

9. — Artikel 11 van de Belgische Grondwet waarborgt het eigendomsrecht.

De rechtsregel *nulla poena sine lege* wordt gehuldigd door artikel 9 van dezelfde Grondwet.

Een wet is dus vereist om iemand zijn eigendom te kunnen ontnemen (*Nov., Tw. La peine*, nrs 826 en 828).

10. — Daar de wetteksten in strafzaken bovendien restrictief geïnterpreteerd worden, zullen enkel de voorwerpen door de wetgever omschreven kunnen verbeurd verklaard worden (*Cass., 29 mei 1882, Pas., 1882, I, 317*).

TITEL IV

BEVOEGDHEID OM VERBEURD TE VERKLAREN

11. — In principe kan de verbeurdverklaring slechts door een rechtbank uitgesproken worden (Cass., 14 maart 1898, *Pas.*, 1898, I, 113).

12. — De wetgever heeft nochtans bij uitzondering verbeurdverklaringen door de administratie voorgeschreven.

Zo bepaalt b.v. artikel 30 van de wet van 6 april 1843 op de betuiging van de smokkel inzake douane, gewijzigd bij artikel 7, § 1, van de wet van 31 december 1947, dat de inbeslagneming van goederen van onbekenden zal geldig zijn zonder vonnis, indien binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen van het afsluiten van het proces-verbaal, de eigenaar van de goederen deze niet bij aangetekende brief teruggevorderd heeft.

Ook wordt een inbeslagneming ten laste van gekende personen als geldig beschouwd zonder vonnis, indien de waarde van de koopwaar 2.000 frank niet te boven gaat en het bestuur van de douane tegen de eigenaar geen gevangenisstraf of geldboete vordert.

13. — In de rechtbanken zelf zijn alleen de vonnisgerechten bevoegd om over de verbeurdverklaring te beslissen.

14. — De onderzoeksgerechten mogen geen verbeurdverklaring uitspreken.

Zij werden immers ingesteld om te verhinderen dat een verdachte tegen wie na een gerechtelijk onderzoek geen voldoende bezwaren gerezen zijn, voor een vonnisgerecht zou vervolgd worden (Cass., 12 mei 1930, *Pas.*, 1930, I, 211 en 213 met noot).

15. — Toch hebben enkele wetten de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling gemachtigd de verbeurdverklaring uit te spreken.

Chronologisch gezien werd een eerste uitbreiding van hun bevoegdheid verwezenlijkt bij de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers, vervangen bij de wet van 1 juli 1964.

Artikel 11 van het eerste artikel van deze wet bepaalt dat, ingeval de internering bevolen wordt, het onderzoeksgerecht over de verbeurdverklaring oordeelt.

Naderhand kende artikel 3 van de wet van 11 april 1936, waarbij de regering gemachtigd wordt het binnenbrengen in België van sommige vreemde publicaties te verbieden, aan de raadkamer de bevoegdheid toe om de verbeurdverklaring uit te spreken van de publicaties waarvan de invoer verboden wordt, indien de dader van het misdrijf niet gekend is of indien de strafvordering vervallen is alvorens ze bij het vonnisgerecht aanhangig gemaakt wordt.

De bevoegdheid van de onderzoeksgerechten werd nog verruimd door artikel 6 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, dat de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling bevoegd verklaart de verbeurdverklaring uit te spreken, wanneer de opschorting of probatieopschorting van de uitspraak van de veroordeling gelast wordt.

Er weze nochtans terloops opgemerkt dat de opschorting slechts uitzonderlijk door de onderzoeksgerechten uitgesproken wordt.

Artikel 3 van de wet bepaalt immers dat de opschorting slechts kan gelast worden door de onderzoeksgerechten, wanneer zij van oordeel zijn dat de openbaarheid van de debatten de declassering van de verdachte zou kunnen veroorzaken of zijn reclassering in gevaar zou kunnen brengen.

16. — Alhoewel in principe niet bevoegd om de verbeurdverklaring uit te spreken, zijn de onderzoeksgerechten, wanneer zij enige valsheid in geschrifte in authentieke akten, in handelsgeschriften, in bankgeschriften of in private geschriften vaststellen, bij het verlenen van een beschikking of arrest van buitenvervolginstelling of van ontslag van onderzoek, wel gehouden te bevelen dat de valsheid zal worden hersteld, doorgehaald of verbeterd (zie nr 125).

TITEL V

DE ALGEMENE BEPALINGEN OVER VERBEURDVERKLARING IN HET STRAFWETBOEK VAN 1867

17. — Het eerste boek van het Strafwetboek van 8 juni 1867 bevat de grondregels van de verbeurdverklaring.

Artikel 43 bepaalt dat bij misdaad of wanbedrijf de bijzondere verbeurdverklaring altijd uitgesproken wordt en dat zij bij overtreding slechts uitgesproken wordt in de gevallen bij de wet voorzien.

Artikel 42 somt de zaken op waarop de verbeurdverklaring toegepast wordt.

18. — Bij misdaad of wanbedrijf is het dus regel dat de rechter verplicht is de verbeurdverklaring uit te spreken, indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de voorwaarden, door de wetgever gesteld, vervuld zijn (*R.P.D.B.*, VII, Tw. *Infractions et répression en général*, nr 263).

19. — Wegens overtreding integendeel mag in principe geen verbeurdverklaring uitgesproken worden, zelfs indien het gaat om voorwerpen waarvan het gebruik in het belang van de openbare gezondheid verboden is (*Cass.*, 18 juni 1917, *Pas.*, 1918, I, 36; — *Cass.*, 14 jan. 1952, *Pas.*, 1952, I, 265).

De rechter zal echter bij overtreding wel de verbeurdverklaring moeten uitspreken, indien de bijzondere tekst uitdrukkelijk deze overtreding met verplichte verbeurdverklaring strafbaar stelt.

20. — Wanneer verbeurdverklaring verplicht is, mag de rechter deze vanzelfsprekend niet beperken tot een deel van de zaken waarop zij toepasselijk is (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 132; — *Poupart*, J.M., *Du caractère mixte de certaines décisions prononcées par les juridictions répressives*, *R.D.P.*, 1952-53, 528).

21. — De vraag kan gesteld worden of verbeurdverklaring verplicht is, wanneer de rechter, bij aanneming van verzachtende omstandigheden, het wanbedrijf contraventionaliseert en een politiestraf uitspreekt.

In zodanig geval is de rechter gehouden de verbeurdverklaring op te leggen.

Artikel 85 van het Strafwetboek bepaalt immers dat bij aanneming van verzachtende omstandigheden, enkel de gevangenisstraffen en de geldboeten verminderd worden, doch laat niet toe, bij aanneming van deze omstandigheden, de beklaagde van de verbeurdverklaring te ontslaan (Charleroi, 22 febr. 1896, *Pas.*, 1896, III, 100 met noot; — Charleroi, 28 april 1897, *Pas.*, 1897, III, 195; — *anders*: *Corr.* Brussel, 1 juli 1925, *P.P.*, 1926, 142; *J.J.P.*, 1927, 142; — Pol. Rochefort, 12 mei 1939, *J.J.P.*, 1940-41, 214).

TITEL VI

GEEN VOORAFGAANDE INBESLAGNEMING

22. — In verband met de verbeurdverklaring rijst ook de vraag of de zaken, vatbaar voor verbeurdverklaring, vooraf in beslag dienen genomen te worden.

Het antwoord hierop is beslist ontkennend, daar de wettekst de inbeslagneming niet vermeldt onder de algemene voorwaarden voor verbeurdverklaring (Cass. fr., 14 nov. 1850, *D.P.*, 1850, 5, 353; — Cass., 13 juni 1955, *Pas.*, 1955, I, 1114; — Tw. *Huiszoeking en beslag in strafzaken*, nr 90).

23. — Om dezelfde reden is de nietigheid van het proces-verbaal van inbeslagneming geen wettelijk beletsel voor het uitspreken van de verbeurdverklaring (Luik, 28 okt. 1948, *Jur. Liège*, 1948-49, 152).

24. — Het Hof van Cassatie verduidelijkte nog dat, wanneer een wettekst bepaalt dat de voorwerpen zullen in beslag genomen worden en verbeurd verklaard worden, zulks, bij ontstentenis van beslag, de rechter niet kan verhinderen de zaken verbeurd te verklaren (Cass., 2 aug. 1880, *Pas.*, 1880, I, 287).

25. — Hetzelfde Hof verklaarde bovendien dat, wanneer de verbalisanten de voorwerpen in beslag genomen hebben en het beslag naderhand gelicht werd, dan nog de verbeurdverklaring van deze voorwerpen moet bevolen worden, indien de verbeurdverklaring ervan door de wetgever voorgeschreven wordt (Cass., 10 nov. 1902, *Pas.*, 1903, I, 31).

26. — In de jachtwet van 28 februari 1882 (*Staatsblad*, 10 aug. 1967) komt echter wel een afwijking voor op de regel, dat geen inbeslagneming noodzakelijk is om verbeurdverklaring uit te spreken.

In artikel 20 wordt bepaald, dat bij onmiddellijke afgifte van het wapen aan de agent die proces-verbaal opmaakt, de verbeurdverklaring ervan uitgesproken wordt, doch de wetgever voegt eraan toe dat, bij gebrek aan onmiddellijke afgifte van dit wapen, een bijzondere geldboete van 100 frank opgelegd wordt.

Deze bepaling werd ingevoerd om een einde te maken aan een veel voorkomend misbruik onder de vroegere jachtwet.

Bij gebrek aan onmiddellijke afgifte van het wapen, gebeurde het maar al te dikwijls dat naderhand een waardeloos wapen afgegeven werd om ver-

beurd verklaard te worden en dat het bewijs van de verwisseling van de wapens niet kon geleverd worden door het openbaar ministerie.

Door het invoeren van een bijzondere geldboete, die moet uitgesproken worden in plaats van de verbeurdverklaring, heeft de wetgever op doeltreffende wijze de vroegere misbruiken uitgeschakeld (Cass., 8 nov. 1909, *Pas.*, 1909, I, 433, motieven).

Rekening houdend met de doelstelling van de wetgever, heeft de rechtspraak gepreciseerd, dat de bijzondere geldboete moet opgelegd worden, ongeacht de reden van niet onmiddellijke afgifte van het wapen en zelfs indien het wapen niet de eigendom is van de jager (Cass., 18 mei 1931, *Pas.*, 1931, I, 170; — Cass., 16 okt. 1933, *Pas.*, 1934, I, 37; — Cass., 22 dec. 1952, *Pas.*, 1953, I, 281; — Cass., 9 nov. 1953, *Pas.*, 1954, I, 171; — Cass., 16 febr. 1970, *Pas.*, 1970, I, 518).

TITEL VII

ZAKEN DIE DIENEN VERBEURD VERKLAARD TE WORDEN

27. — De strafwetgever van 1867 heeft bij misdaad of wanbedrijf onder bepaalde voorwaarden niet alleen de verplichte verbeurdverklaring voorgescreven van zaken die eigendom zijn van de veroordeelde maar ook van zaken ongeacht of zij eigendom zijn van de veroordeelde.

HOOFDSTUK I

Zaken die eigendom van de veroordeelde zijn

28. — Als zaken die eigendom zijn van de veroordeelde, dienen verbeurd verklaard te worden:

- 1) die welke het voorwerp van het misdrijf uitmaken ;
- 2) die welke gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf (art. 42, 1°, en 43 S.W.).

AFDELING I

Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken.

29. — Het voorwerp van het misdrijf is de persoon of de zaak waarop de onwettelijke handeling, of ten opzichte waarvan de onwettelijke onthouding geschiedt.

Er kan dus een voorwerp van misdrijf bestaan zowel bij handeldingsdelicten als bij omissiedelicten (Brussel, 27 okt. 1934, *R.D.P.*, 1934, 1053).

Maken onder meer het voorwerp uit van het misdrijf: het slachtoffer van een doodslag, de persoon op wie een aanranding van de eerbaarheid gepleegd werd, de akte die vervalst werd, de gestolen of geheele zaak, de vernietigde of beschadigde goederen, de koopwaar die ongeschikt is tot het gebruik waarvoor zij verkocht werd (Brussel, 8 aug. 1862, *Pas.*, 1863, II, 27), het

zonder machtiging gedragen wapen en het niet geïmmatriculeerd verweervuurwapen (Brussel, 27 okt. 1934, *R.D.P.*, 1934, 1053).

30. — Het voorwerp van het misdrijf zal niet steeds verbeurd verklaard worden. De wetgever heeft immers alleen de verbeurdverklaring van zaken voorgeschreven. Bovendien zijn de onroerende goederen, zoals reeds vroeger uiteengezet onder nr 3, in principe niet vatbaar voor verbeurdverklaring en zijn de roerende goederen, voorwerp van het misdrijf, soms niet de eigendom van de veroordeelde.

Zo kan een gestolen of door oplichting verkregen zaak, alhoewel voorwerp van het misdrijf, niet verbeurd verklaard worden, daar er slechts diefstal of oplichting bestaat indien het voorwerp aan een ander toebehoort (*Nov.*, *Tw. La peine*, nr 865).

AFDELING II

Zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf.

31. — De zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, zijn de instrumenten van het misdrijf.

Ook deze worden verbeurd verklaard indien zij eigendom zijn van de veroordeelde.

32. — De instrumenten moeten niet noodzakelijk werkelijk gediend hebben om de misdaad of het wanbedrijf te plegen.

Het volstaat dat de dader ze had meegebracht om het misdrijf te plegen en het is onverschillig of hij deze instrumenten nodig heeft gehad ofwel of hij de gelegenheid heeft gehad ze te gebruiken (*R.P.D.B.*, *Tw. Infractions et répression en général*, nr 269).

Zo zullen de valse sleutels door de dief meegebracht, waarvan slechts één gediend heeft om de deur van het huis waar er ingebroken werd te openen, dienen verbeurd verklaard te worden (*Schuind*, G., blz. 112).

Het opperste Gerechtshof van het Groothertogdom Luxemburg besliste bovendien, bij arrest van 15 mei 1952, dat de instrumenten van het misdrijf moeten verbeurd verklaard worden, zelfs indien zij niet onontbeerlijk waren om het misdrijf te plegen (*Cour sup. Luxemburg*, 15 mei 1952, *Pas. Luxemburg*, 1952, 349).

33. — Om de verbeurdverklaring van het instrument van het misdrijf te rechtvaardigen, lieten de ontwerpers van het Strafwetboek gelden, dat het billijk voorkomt een voorwerp te ontnemen, dat afgewend werd van zijn normale bestemming (*Nov.*, *Tw. La peine*, nr 878).

Moeten dus verbeurd verklaard worden: de beitel die benuttigd werd voor een diefstal met braak (Goedseels, J., nr 286), het wapen dat afgevuurd werd om een doodslag te plegen en de sleutels die gebruikt werden door een inbreker.

Als rechtspraak kan verder geciteerd worden een arrest van het hof van beroep te Luik van 12 januari 1950 dat de verbeurdverklaring uitsprak van

een autovoertuig, waarmede een individu wederspanningheid gepleegd had, door met dit voertuig te rijden in de richting van een jachtwachter, die hem teken deed stil te houden en die verplicht was terzijde te springen om niet omver gereden te worden (*Pas.*, 1950, II, 66; *Jur. Liège*, 1949-50, 177). Het hof van beroep te Gent verklaarde nog verbeurd het autovoertuig waarmede herhaaldelijk met geweld naar een voetgangster werd toegereden derwijze dat de vrouw, om aan een aanrijding te ontkomen, meermaals moest wegspringen of haar heil moest zoeken in de vlucht (Gent, 16 april 1968, inzake O.M. tegen Gheysen Erik, inbreuk op art. 329 S.W., *onuitg.*).

Hetzelfde hof sprak ook de verbeurdverklaring uit van een autovoertuig, dat gediend had om twee meisjes van minder dan 18 jaar naar Frankrijk te ontvoeren (Gent, 15 jan. 1969, inzake O.M. tegen M'Radi Rabah, inbreuk op art. 370 S.W., *onuitg.*).

34. — Bijzondere wetteksten houden uitzonderingen in op de verplichte verbeurdverklaring van alle instrumenten van het misdrijf.

Zo beveelt artikel 305 van het Strafwetboek, gewijzigd bij artikel 8 van de wet van 24 oktober 1902, aangaande het houden van speelhuizen, de verbeurdverklaring van de gelden die als inzet bij het spel gevonden werden, doch niet van de gelden in het bezit van de croupier, alhoewel deze gelden voor het spel bestemd waren (Corr. Luik, 7 jan. 1886, *J.T.*, 1886, 280; — *R.P.D.B.*, Tw. *Infractions et répression en général*, nr 270).

Een andere uitzondering nog vloeit voort uit de termen van artikel 253 van het Strafwetboek betreffende de omkoping van openbare ambtenaren, dat de verbeurdverklaring voorschrijft van hetgeen door de omkoper gegeven werd, doch niet van de beloofde zaken (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 41).

AFDELING III

Nadere bijzonderheden aangaande de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf.

35. — De rechtsleer en de rechtspraak hebben de daden, die verricht worden in verband met het plegen van een misdrijf, ingedeeld in:

- 1° voorbereidende daden;
- 2° daden die een begin van uitvoering en de uitvoering ervan uitmaken;
- 3° daden die verricht werden na het voltrekken van het misdrijf.

Ten opzichte van deze indeling rijst de vraag welke instrumenten in aanmerking komen voor verbeurdverklaring.

36. — Het valt niet te betwisten dat de instrumenten die gediend hebben om strafbare daden te verrichten, vanaf het begin van de uitvoering van het misdrijf tot de voltooiing ervan, dienen verbeurd verklaard te worden, doch de rechtsleer is niet eensgezind wat betreft de instrumenten, eigendom van de dader, die enkel gediend hebben tot het verrichten van de voorbereidende daden, of de instrumenten, eigendom van de dader, die enkel gebruikt werden na de voltooiing van het misdrijf.

37. — Talrijke rechtsgeleerden houden voor dat deze instrumenten niet kunnen verbeurd verklaard worden (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nrs 48 en 51; — *R.P.D.B.*, Tw. *Infractions et répression en général*, nr 271; — Schuind, G., blz. 112; — Goedseels, J., I, nr 287; — *Nov.*, Tw. *La peine*, nrs 882 en 884; — Constant, J., II, nr 719; — zie ook: Brussel, 12 jan. 1966, *J.T.*, 1966, 208 met noot).

Zij redeneren als volgt:

De voorbereidende daden en de daden verricht na de uitvoering van het misdrijf zijn niet strafbaar.

Men kan zulke daden dus niet onrechtstreeks bestraffen door de zaken verbeurd te verklaren die gediend hebben of bestemd waren om ze te verrichten.

Klassieke voorbeelden worden alsdan aangehaald:

Wanneer een dief zijn eigen voertuig gebruikt, om zich naar de plaats van de diefstal te begeven, zou zijn voertuig niet kunnen verbeurd verklaard worden, daar het zich naar de plaats van de diefstal begeven een voorbereidende daad is.

Indien de dief zijn eigen voertuig gebruikt, om de opbrengst van de diefstal weg te voeren, zou zijn voertuig niet kunnen verbeurd verklaard worden, daar de diefstal een ogenblikkelijk misdrijf is en reeds voltooid is vóór het wegvoeren van de gestolen voorwerpen.

Ná de diefstal kan het voertuig ook niet beschouwd worden als de zaak die gediend heeft om de gestolen voorwerpen te helen, daar hij die de diefstal pleegt, geen heler kan zijn van de voorwerpen die hij zelf bedrieglijk ontvreemd heeft.

Artikel 505 van het Strafwetboek bestraft immers enkel de heling van zaken die door derden weggenomen werden (*Cass.*, 2 aug. 1880, *Pas.*, 1880, I, 284; — *Cass.*, 25 febr. 1929, *Pas.*, 1929, I, 102; — *Cass.*, 11 juli 1955, *Pas.*, 1955, I, 1232).

38. — Deze auteurs geven een te enge interpretatie aan de termen «gediend of bestemd tot het plegen van het misdrijf» en de aangehaalde klassieke voorbeelden wijken niet alleen af van de bedoeling van de wetgever doch betreffen alleszins te concrete gevallen om als regel te kunnen gelden.

Er weze vooreerst opgemerkt, dat de wetgever de verbeurdverklaring voorschrijft, niet alleen van de zaken die gediend hebben, doch tevens van die welke bestemd waren tot het plegen van het misdrijf.

De bedoeling van de wetgever om aan deze termen een ruime betekenis te geven, blijkt duidelijk uit de bewoordingen die Baron d'Anethan gebruikte om, namens de Commissie van Justitie, de Senaat voor te lichten.

Als vatbaar voor verbeurdverklaring vermeldde hij de zaken, die voor het misdrijf dienstig waren (*Parlem. Hand.*, *Senaat*, 1851-52, Verslag nr 31, blz. 231).

Welnu, de instrumenten die aangewend worden tijdens de voorbereidende daden en na het voltooien van het misdrijf, zijn dienstig voor het misdrijf, daar zij de dader in staat stellen het beoogde voordeel uit het misdrijf te trekken.

De verbeurdverklaring van deze instrumenten blijkt dus wel door de wetgever beoogd te zijn (Nypels - Servais, *Le code pénal belge interprété*, uitg. 1938, I, blz. 142; — Rubbrecht, blz. 197 en 198; — Vanhoudt - Calewaert, III, nr 1819).

Dat de voorstanders van de enge interpretatie in hun voorbeelden geen voldoende rekening houden met de feitelijke toestanden, die bij het plegen van elk misdrijf aanwezig zijn, blijkt uit volgende beschouwingen.

Het gebruik van een autovoertuig kan onontbeerlijk zijn om een diefstal te plegen waarbij de factor verrassing noodzakelijk is om te slagen.

Het gebruik van een voertuig kan ook noodzakelijk zijn om het inbrekersgerief over te brengen naar de plaats waar de bedrieglijke ontvreemding zal geschieden.

In zulke gevallen kan het autovoertuig niet beschouwd worden als een instrument van de voorbereidende daden die aan de diefstal voorafgaan, daar er reeds begin van uitvoering van het misdrijf is zodra het voertuig vertrekt naar de plaats waar de voorwerpen die zullen ontvreemd worden, zich bevinden.

De voorbeelden aangehaald door de voorstanders van de enge interpretatie kunnen dus bezwaarlijk als algemene regel gelden.

Er weze bovendien opgemerkt dat de wetgever bij het voorschrijven van de verbeurdverklaring van de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, nergens de bedoeling heeft te kennen gegeven zich vast te klampen aan een theoretische indeling van de daden die verricht worden bij het plegen van een misdrijf.

Het bepalen van wat onder voorbereidende daad dient verstaan te worden, waar deze onderscheiding door de wetgever voorgeschreven is, is overigens een feitelijke kwestie die door de feitenrechter vrij beoordeeld wordt (Cass., 21 okt. 1889, *Pas.*, 1889, I, 322; — Cass., 3 maart 1891, *Pas.*, 1891, I, 92; — Cass., 4 aug. 1913, *Pas.*, 1913, I, 399).

39. — *S a m e n v a t t e n d* kan gezegd worden dat de rechter *in specie* dient te beoordelen of de instrumenten van nut geweest zijn of konden zijn voor de misdaad of voor het wanbedrijf en zich niet hoeft te bekommeren om het theoretisch onderscheid dat gemaakt wordt tussen de daden die verricht werden vóór, tijdens en na het misdrijf.

Indien hij van oordeel is dat een autovoertuig, door een dief gebruikt om zich op de plaats van de diefstal te begeven, onontbeerlijk was, van nut was, of van nut kon zijn voor het plegen van het misdrijf, hetgeen hij vrij beoordeelt, moet hij de verbeurdverklaring ervan uitspreken.

Is hij van oordeel dat het voertuig, eigendom van de dief, onontbeerlijk was, van nut was of van nut kon zijn om de opbrengst van de diefstal, b.v. omvangrijke zaken die gestolen werden, weg te voeren, dan moet hij ook de verbeurdverklaring van het voertuig uitspreken.

40. — Het hof van beroep te Gent heeft deze ruime opvatting aanvaard toen het, bij arrest van 14 mei 1968 inzake O.M. tegen Vancaeneghem Serge en Maertens Jacques, de verbeurdverklaring uitsprak van een autovoertuig dat benuttigd werd om een reeks diefstallen met geweld en met braak op verscheidene plaatsen te plegen (*onuitg.*). Het hof van beroep te Brussel sprak op 26 november 1969 een arrest uit in dezelfde zin (*Pas.*, 1970, II, 48).

41. — Mocht de rechter de vordering van het openbaar ministerie strekkende tot verbeurdverklaring afwijzen op grond van de overweging dat het instrument enkel gediend heeft om voorbereidende daden van de misdaad of van het wanbedrijf te verrichten, zou hij artikel 42 van het Strafwetboek schenden, daar hij de toepassing van deze wetsbepaling afhankelijk zou stellen van een voorwaarde die in de wet niet voorkomt.

42. — Tussen de voorstanders van de enge opvatting en van de ruime opvatting van artikel 42 van het Strafwetboek is er geen meningsverschil wanneer het gaat over een instrument dat eigendom is van derden (*Nov.*, Tw. *La peine*, nrs 879 en 884; — Constant, J., II, nr 719).

Als een derde zijn autovoertuig te leen geeft met het opzet de dader van een diefstal in staat te stellen de plaats van de diefstal te bereiken, begaat hij een daad van mededaderschap of van medeplichtigheid aan dit misdrijf. Hij zal dus zelf mede vervolgd worden en zijn voertuig zal dienen verbeurd verklaard te worden.

Geeft een derde zijn autovoertuig te leen met het opzet de opbrengst van het misdrijf mede te nemen, dan maakt hij zich medeplichtig aan diefstal overeenkomstig artikel 67, vierde lid, van het Strafwetboek en zijn voertuig zal dus moeten verbeurd verklaard worden als instrument van de misdaad of van het wanbedrijf door hem begaan.

AFDELING IV. — *Onopzettelijke misdrijven.*

43. — De strafwetgeving omschrijft, naast de misdrijven die met gewoon of bijzonder opzet gepleegd worden, een reeks misdrijven die hetzij zonder crimineel opzet geschieden, b.v. onopzettelijk doden en onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, hetzij begaan worden zonder dat het opzet in aanmerking komt of een element van het misdrijf uitmaakt.

44. — Deze onopzettelijke misdrijven hebben wel een voorwerp en dit voorwerp zal dus dienen verbeurd verklaard te worden volgens dezelfde regels als die welke toepasselijk zijn op de misdrijven waarin het opzet een rol speelt (Brussel, 27 okt. 1934, *R.D.P.*, 1934, 1053).

In verband met de verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf heeft de wetgever inderdaad niet het minste onderscheid gemaakt tussen de misdrijven naar gelang van het opzet waarmede zij gepaard gaan.

45. — De toestand is echter geheel anders wanneer het zaken betreft die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en die bedoeld worden door artikel 42 van het Strafwetboek als vatbaar voor verbeurdverklaring, want de woorden « gediend », « bestemd » en « plegen » sluiten noodzakelijk het begrip in van een handelende criminele wil.

Welnu, bij onopzettelijke misdrijven en bij onachtzaamheidsmisdrijven is de zaak waarmede het kwaad verricht wordt, een instrument van het misdrijf geworden buiten het weten of tegen de wil in van de dader.

Dit instrument zal dus niet vatbaar zijn voor verbeurdverklaring (Brussel, 24 april 1895 en 14 okt. 1905, *Pas.*, 1896,

II, 5; — Luik, 2 nov. 1948, *Jur. Liège*, 1948-49, 152; — Cass., 13 maart 1950, *Pas.* 1950, I, 498; *R.W.*, 1949-50, 1409; — Cass., 11 febr. 1957, *Pas.*, 1957, I, 693; *R.D.P.*, 1956-57, 852; *J.T.*, 1957, 483).

Zo zal het toestel of het werktuig, waarmee iemand onopzettelijk gedood of verwond werd, niet kunnen verbeurd verklaard worden.

46. — Bijzondere wetten hebben nochtans afgeweken van het principe dat bij onopzettelijk misdrijf geen verbeurdverklaring van het instrument van het misdrijf kan uitgesproken worden.

47. — Een bijzondere regeling aangaande de verbeurdverklaring wordt onder meer ingesteld door de wet betreffende de politie over het wegverkeer (tekst gevoegd bij het K.B. van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer, *Staatsblad*, 27 maart 1968).

Artikel 50 van deze wet voorziet in de mogelijkheid de verbeurdverklaring van het voertuig uit te spreken, onder andere bij onopzettelijk doden of bij onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel in een verkeersongeval, bij het besturen van een voertuig in staat van dronkenschap of van alcoholintoxicatie, bij vluchtmisdrijf (art. 38, § 1, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer) en bij het besturen van een voertuig spijs het opgelopen verval (art. 38, § 2, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer).

Zodanige verbeurdverklaring is steeds facultatief.

Zij kan slechts uitgesproken worden indien de dader, als straf, een vervallenverklaring oploopt van minstens zes maanden.

Zij is dus een bijkomende straf van een bijkomende straf.

In principe moet de dader van het misdrijf eigenaar zijn van het voertuig, doch er worden enkele gevallen vermeld waarin het niet vereist wordt dat de bestuurder van het voertuig eigenaar ervan weze.

Zo bepaalt artikel 51, 1°, van de wet, dat het voertuig kan verbeurd verklaard worden, wanneer de eigenaar van het voertuig ofwel het vluchtmisdrijf uitgelokt heeft ofwel dit misdrijf geduld heeft en wanneer de bestuurder van het voertuig een vervallenverklaring, als straf, van minstens zes maanden oploopt (zie ook de artikelen 50, 33 en 38, § 1, van dezelfde wet).

Zo bepaalt ook nog artikel 51, 2°, van de wet, dat het voertuig kan verbeurd verklaard worden, wanneer de eigenaar ervan het wetens toevertrouwt aan een persoon die van het recht tot sturen vervallen is verklaard en die wegens het besturen van een voertuig spijs het opgelopen verval een nieuwe vervallenverklaring als straf oploopt van minstens zes maanden (zie ook de artikelen 50, 38, § 2, 48 en 49 van dezelfde wet).

Indien de vervallenverklaring als veiligheidsmaatregel opgelegd wordt aan een bestuurder die lichamelijk ongeschikt bevonden wordt tot het besturen van een voertuig, kan geen verbeurdverklaring van zijn voertuig uitgesproken worden, daar de bijzondere wet in dit geval geen verbeurdverklaring voorschrijft (art. 42 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer).

AFDELING V. — *Eigendom van de veroordeelde.*

48. — Artikel 42, 1°, van het Strafwetboek bepaalt dat de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken en die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, verbeurd verklaard worden, indien zij eigendom zijn van de veroordeelde.

In het verslag uitgebracht door de heer Haus namens de Commissie van de Regering aan de Minister van Justitie en in het verslag uitgebracht door Baron d'Anethan namens de Commissie van Justitie aan de Senaat, werd als toelichting gegeven, dat het onrechtvaardig zou zijn een eigenaar te beroven van de eigendom van de zaken die de dader van het misdrijf hem ontnomen heeft, tenzij de eigenaar van deze zaken mededader of medepllichtige van het misdrijf is (*Parlem. Hand., Kamer*, 1849-50, nr 164, blz. 325; — *Parlem. Hand., Senaat*, 1851-52, nr 31, blz. 231).

§ 1. — Tijdstip.

49. — *Een eerste vraag* is te weten op welk tijdstip de betrokkene eigenaar moet zijn van het voorwerp dat in aanmerking komt voor verbeurdverklaring.

Dit punt is van belang, want het gebeurt meer dan eens dat, na de vaststelling van het misdrijf, de dader zich ontdoet van de zaak die vatbaar is voor verbeurdverklaring.

50. — Door een reeks auteurs wordt er voorgehouden dat de voorwaarde van eigendom moet vervuld zijn op het oogenblik van de uitspraak van het vonnis en dat het onverschillig is of de dader op het oogenblik van het misdrijf eigenaar of geen eigenaar was van het voorwerp dat in aanmerking komt voor de verbeurdverklaring (*P.B., Tw. Confiscation*, nr 78; — Poupert, J.M., *Du caractère mixte de certaines décisions prononcées par les juridictions répressives*, R.D.P., 1952-53, blz. 527).

51. — Dit standpunt stemt niet overeen met de *ratio legis*.

Overeenkomstig artikel 2 van het Strafwetboek, moet elk misdrijf in principe gesanctioneerd worden met de straf die gesteld is op het oogenblik van het plegen van het misdrijf.

Men moet zich dus op het oogenblik van het misdrijf plaatsen om te bepalen of de dader eigenaar was van het voorwerp of van de instrumenten van het misdrijf.

Uit de voorbereiding van de wet blijkt nergens dat de wetgever in verband met de verbeurdverklaring hiervan heeft willen afwijken.

Had hij beoogd de verbeurdverklaring enkel op te leggen indien het voorwerp of het instrument van het misdrijf eigendom is van de veroordeelde op het oogenblik van de uitspraak, dan zou een beklaagde steeds aan deze maatregel kunnen ontsnappen door de zaak die vatbaar is voor verbeurdverklaring, vóór de uitspraak aan een derde te verkopen of af te staan.

Op de keper beschouwd zou het volgens deze stelling de beklaagde zelfs mogelijk zijn aan de verbeurdverklaring te ontsnappen door, op de dag vóór de uitspraak, de zaak die in aanmerking komt voor verbeurdverklaring, te verkopen, om ze na de uitspraak terug in te kopen.

Het is ondenkbaar dat de wetgever een maatregel zou ingesteld hebben waaraan de delinkwent naar goeddunken kan ontsnappen en een dergelijke maatregel zou opgenomen hebben in het Strafwetboek onder de bijkomende straffen.

52. — Bij arrest van 13 juni 1955 blijkt het Hof van Cassatie de bestaande betwisting te hebben opgelost door te zeggen dat de verbeurdverklaring voldoende verantwoord is wanneer de zaak die vatbaar is voor deze maatregel, eigendom was van de dader van het misdrijf op het oogenblik van de feiten en dat een wijziging van de eigendom op het oogenblik van de uitspraak geen invloed kan hebben op de bestraffing (*Pas.*, 1955, I, 1114; — zie ook: *Corr. Aarlen*, 10 febr. 1954, *Pas.*, 1954, III, 64; — *Gent*, 22 juni 1967, met besluiten van Eerste-Advokaat-generaal Vanhoudt, *R.W.*, 1967-68, 197).

§ 2. — Draagwijdte van de term eigendom.

53. — *Een tweede vraag* is te weten wat er met eigendom van de veroordeelde bedoeld wordt.

Allerhande gevallen kunnen zich voordoen, waarvan een nader onderzoek niet van belang ontbloomt is.

A. — Meerdere beklagden.

54. — Bij vervolging lastens verscheidene beklagden, als daders en als medeplichtigen van een misdrijf, kan het voorwerp of het instrument ervan uitsluitend eigendom van één van de beklagden zijn.

Om de verbeurdverklaring te rechtvaardigen volstaat zulks, daar de wetgever geen uitgebreider eisen in verband met de eigendom gesteld heeft (zie: *Nypels - Servais, Le code pénal belge interprété*, uitg. 1896, blz. 97, nr 8; — *Nypels - Servais, Le code pénal belge interprété*, uitg. 1938, blz. 144, nr 6; — *R.P.D.B., Tw. Infractions et répressions en général*, nr 272; — *Goedseels, J.*, I, nr 291).

B. — De beklagde is enkel medeëigenaar.

55. — De voorwerpen die in aanmerking komen om verbeurd verklaard te worden, kunnen ook gemeenschappelijke eigendom zijn van verscheidene eigenaars, waarvan slechts één als beklagde van een misdrijf vervolgd wordt.

In dit geval dient de verbeurdverklaring uitgesproken te worden, daar de wetgever niet eist dat de veroordeelde uitsluitend eigenaar was van het voorwerp of van de instrumenten van het misdrijf (*Luik*, 12 jan. 1950, *Pas.*, 1950, II, 66; *Jur. Liège*, 1949-50, 177; — *Rubrecht, J.*, blz. 199; — *Constant, J.*, II, nr 721).

Indien het gaat om deelbare voorwerpen, zal enkel het deel, waarop de veroordeelde recht heeft, verbeurd verklaard worden (*P.B., Tw. Confiscation*, nr 55).

Gaat het om ondeelbare voorwerpen, dan zal de verbeurdverklaring een onverdeeldheid doen ontstaan tussen, aan de ene kant, de gemeenschappelijke eigenaar en, aan de andere kant, de Staat die, door de

verbeurdverklaring medeëigenaar geworden is in de plaats van de veroordeelde (Poupart, J., *Du caractère mixte de certaines décisions prononcées par les juridictions répressives*, R.D.P., 1952-53, 527).

C. — *Eigendom onder opschortende of ontbindende voorwaarde.*

56. — Wanneer het voorwerp of het instrument van het misdrijf door de beklaagde op krediet aangekocht werd met schorsing van de eigendomsoverdracht tot op het ogenblik van de volledige afbetaling en wanneer de afbetaling nog niet volledig verricht werd op het ogenblik van het plegen van de inbreuk, zal dit voorwerp of instrument niet kunnen verbeurd verklaard worden daar de beklaagde er geen eigenaar van is (Vanhoudt - Calewaert, III, nr 1820; — zie verder, nrs 146, 147 en 160).

57. — Is de beklaagde eigenaar onder ontbindende voorwaarde van het voorwerp of van het instrument van het misdrijf, dan moet de verbeurdverklaring wel uitgesproken worden, daar de wetgever zodanige eigendom, die eventueel tijdelijk is, van de verbeurdverklaring niet uitgesloten heeft.

Door een dergelijke verbeurdverklaring zal, wel te verstaan, de eigendom aan de Staat overgedragen worden met de modaliteiten eraan verbonden, want een nieuwe eigenaar kan niet meer rechten bezitten dan de vorige eigenaar (Poupart, J., *Du caractère mixte de certaines décisions prononcées par les juridictions répressives*, R.D.P., 1952-53, 527; — *Nov.*, Tw. *La peine*, nr 869).

D. — *De beklaagde is vruchtgebruiker.*

58. — Is de beklaagde vruchtgebruiker van het voorwerp of van het instrument van het misdrijf, dan is er geen aanleiding tot verbeurdverklaring (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 63; — Rubbrecht, J., blz. 199).

Het vruchtgebruik is, zoals bepaald door artikel 578 van het Burgerlijk Wetboek, het recht het genot te hebben van een zaak waarvan een ander de eigendom heeft.

De wettelijke bepaling van het vruchtgebruik laat dus niet toe het als een eigendom te beschouwen.

E. — *Beklaagde is quasi-vruchtgebruiker.*

59. — Anders gaat het met het quasi-vruchtgebruik.

Daar de quasi-vruchtgebruiker de zaken mag verbruiken, mits een gelijke hoeveelheid zaken van dezelfde hoedanigheid en waarde terug te geven, is hij eigenaar ervan en kunnen dus deze zaken verbeurd verklaard worden (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 64).

F. — *De beklaagde is blote eigenaar.*

60. — Indien de beklaagde blote eigenaar is van het voorwerp of van de instrumenten van het misdrijf, kan de verbeurdverklaring ervan uitgesproken worden, daar de blote eigenaar een eigendomsrecht bezit (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 65; — Rubbrecht, J., blz. 199).

De Staat zal, wel te verstaan, bij overdracht van blote eigendom, de rechten van de vruchtgebruiker dienen in acht te nemen.

G. — *De beklaagde is gehuwd.*

61. — Is de beklaagde gehuwd, dan kunnen de regels aangaande de verbeurdverklaring beïnvloed worden door de bepalingen van de huwelijks-overeenkomst.

Indien de beklaagde eigenaar is, al was het maar ten dele, van het voorwerp of van de instrumenten van het misdrijf, is er aanleiding tot verbeurdverklaring zonder dat er dient onderzocht te worden of de beklaagde een recht tot beschikking over deze zaken bezit, daar de wetgever enkel als voorwaarde stelt dat de beklaagde eigenaar weze van de verbeurd verklaarde voorwerpen (*anders: P.B., Tw. Confiscation, nrs 71 tot 75; — Nov., Tw. La peine, nr 871*).

Hetgeen reeds vroeger uiteengezet werd betreffende de medeëigendom van het voorwerp of van het instrument van het misdrijf vindt hier ook toepassing (zie boven, nrs 54 en 55).

§ 3. — **Betwisting aangaande het eigendomsrecht.**

62. — *Een derde vraag*, is te weten hoe een betwisting aangaande het eigendomsrecht dient opgelost te worden.

De beklaagde kan staande houden geen eigenaar te zijn van de zaken die in aanmerking komen om verbeurd verklaard te worden.

63. — Indien het gaat om roerende goederen, zal de strafrechter « zelf » beslissen wie eigenaar is van deze voorwerpen en zal de betwisting geen prejudicieel geschil kunnen opleveren (Haus, J., nrs 1137 en 1138; — *P.B., Tw. Confiscation, nr 83*).

Hij zal onder meer in acht nemen de welbekende regel voorgeschreven door artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek: « Met betrekking tot roerende goederen geldt het bezit als titel ».

Een voldoende bewijs van eigendom van een roerend voorwerp zal opgeleverd worden door een bezit ervan dat vrij is van gebreken (zie: *Nov., Tw. La peine, nr 875*).

64. — Indien de zaak die vatbaar is voor verbeurdverklaring, een onroerend goed is, zal, bij betwisting van de eigendom ervan door de beklaagde, de strafrechter ook « zelf » te oordelen hebben over het geschil van burgerlijk recht overeenkomstig de algemene regel gehuldigd bij artikel 15 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.

De betwisting zal hier ook geen aanleiding geven tot een prejudicieel geschil, daar de bijzondere rechtspleging vermeld in de artikelen 17 tot 19 van dezelfde wet van 17 april 1878, slechts toepasselijk is in het uitzonderlijk geval dat de beklaagde zich beroept op een recht van eigendom dat elk karakter van misdrijf ontnemt aan het feit waarop de vervolging berust.

HOOFDSTUK II

Zaken die dienen verbeurd verklaard te worden ongeacht of zij eigendom zijn van de beklagde of niet

AFDELING I. — *Algemene bepaling.*

65. — Het voorwerp en de instrumenten van een misdaad of wanbedrijf kunnen slechts verbeurd verklaard worden, indien zij eigendom zijn van de beklagde.

Artikel 42 van het Strafwetboek stelt deze vereiste van eigendom niet in verband met de zaken die uit het misdrijf voortkomen (Cass., 21 dec. 1908, *Pas.*, 1909, I, 55; — Cass., 28 jan. 1946, *Pas.*, 1946, I, 43).

Deze dienen steeds verbeurd verklaard te worden, onverschillig of zij eigendom zijn van de veroordeelde of niet.

66. — De zaken die uit het misdrijf voortkomen, zijn die welke voortgebracht worden door de onwettelijke daad.

Het zijn m.a.w. de producten van het misdrijf.

Als voorbeelden van producten van het misdrijf kan men opgeven: de nagemaakte bankbiljetten, de vervalste eetwaren en de kwijting van een minderjarige afgedwongen door misbruik van zijn zwakheid (Corr. Gent, 12 juli 1886, *J.T.*, 1886, 1174; — *Nov.*, Tw. *La peine*, nr 888).

Wat de wisselbrieven en orderbriefjes betreft, die vals zijn of vervalst werden, wordt verwezen naar Tw. *Wisselbrief en Orderbriefje*, en naar Tw. *Valsheid in geschriften*.

67. — Een vals stuk, dat volledig door de vervalser gemaakt werd, is niet alleen het voorwerp van het misdrijf doch is tevens het voorwerp dat uit het misdrijf voortkomt.

Het moet dus, ongeacht wie de eigenaar ervan is, verbeurd verklaard worden (Servais, P., *Sur la confiscation des écrits reconnus faux*, R.D.P., 1910, 1065; — Cass., 10 okt. 1966, *Pas.*, 1967, I, 1887; — Cass., 18 dec. 1967, *Pas.*, 1968, I, 532).

AFDELING II. — *Nadere bijzonderheden.*

68. — Artikel 35 van het Wetboek van Strafvordering legt de inbeslagname op van alles wat schijnt gediend te hebben of bestemd te zijn geweest

om de misdaad of het wanbedrijf te plegen alsook van alles wat eruit schijnt voortgekomen te zijn, en ten slotte van alles wat dienen kan om de waarheid aan de dag te brengen.

Zulke zaken kunnen echter niet alle verbeurd verklaard worden.

Meer in het bijzonder worden bij artikel 42 van het Strafwetboek enkel als product van het misdrijf omschreven en bedoeld, de zaken die uit het misdrijf voortkomen.

Daar het gaat om een maatregel die het individu in zijn vermogen treft, dient de wettekst, bij gebrek aan andere wilsuïting van de wetgever, in de enge zin uitgelegd te worden.

69. — Zo zullen de zaken die door het misdrijf wederrechtelijk in het bezit van de beklaagde gekomen zijn, zoals het gestolen geld, niet vatbaar zijn voor verbeurdverklaring, zelfs niet indien de eigenaar ervan onvindbaar is (Cass., 8 okt. 1962, *Pas.*, 1963, I, 167).

Gestolen geld is immers niet het product van het misdrijf, doch het voorwerp van de diefstal.

Als voorwerp van de diefstal kan het gestolen geld ook niet verbeurd verklaard worden, daar enkel het voorwerp van het misdrijf dat eigendom is van de beklaagde, vatbaar is voor verbeurdverklaring.

70. — Evenmin kunnen zaken die met het gestolen geld werden aangekocht verbeurd verklaard worden (Cass. fr., 12 juni 1856, *D.P.*, 1856, I, 382; — Cass. fr., 4 maart 1892, *D.P.*, 1893, I, 24; — Corr. Luik, 4 dec. 1941, *Pas.*, 1942, III, 81) of het geld dat voortkomt van de verkoop van de gestolen goederen (Schuind, G., blz. 112; — Marchal - Jasper, I, blz. 164, nr 400), daar deze goederen noch voorwerp van het misdrijf, noch instrument of product van het misdrijf zijn.

71. — Er weze ook terloops aangestipt dat bij arresten van het Hof van Cassatie van 24 maart 1969 (*R.W.*, 1969-70, 243; *Pas.*, 1969, I, 658) en van 16 juni 1969 (*R.D.P.*, 1969-70, 395; *Pas.*, 1969, I, 956) beslist werd dat, bij vervolging wegens niet tijdig betalen van de jaarlijkse taks voor het ontvangen van radio-omroepuitzendingen in staat van bijzondere herhaling, het ontvangtoestel niet vatbaar is voor de verbeurdverklaring opgelegd door art. 16 van de wet van 26 jan. 1960 en door de art. 42 en 43 van het Strafwetboek, daar dit geen voorwerp, instrument of product kan zijn van het misdrijf.

AFDELING III. — *Bijzondere bepalingen.*

72. — In het Strafwetboek is in een bijzondere regeling van verbeurdverklaring voorzien in verband met bepaalde misdrijven.

Daarin wordt niet als vereiste gesteld dat de beklaagde eigenaar zou zijn van de zaken die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring.

De zaken zelf worden bovendien in de wetteksten nauwkeurig omschreven.

73. — Zo voorziet artikel 303 van het Strafwetboek betreffende de niet wettelijk toegelaten loterijen in verbeurdverklaring, in alle gevallen zonder onderscheid, van de loterijbriefjes alsook van de berichten, aankondigingen of aanpakbiljetten van deze loterijen.

74. — Zo bepaalt ook artikel 305 van het Strafwetboek dat de gelden of zaken die als inzet bij verboden spelen gevonden werden, alsook de meubelen, werktuigen, gereedschappen en toestellen die voor de dienst van het spel gebruikt of bestemd werden, in elk geval verbeurd verklaard worden.

75. — Overeenkomstig artikel 386*bis* van het Strafwetboek dienen eveneens de oneerbare prenten, afbeeldingen of voorwerpen, die de verbeelding van minderjarigen beneden de 18 jaar kunnen prikkelen en die ten toon gesteld worden op of aan de openbare weg, hun te koop geboden worden of hun uitgedeeld worden, bij veroordeling altijd te worden verbeurd verklaard.

76. — Artikel 457 van hetzelfde wetboek legt ook nog de verbeurdverklaring op, zonder dat het vereiste van eigendom gesteld wordt, van de spijsen, dranken, voedingswaren of voedingsmiddelen die stoffen bevatten die de dood kunnen teweegbrengen of de gezondheid zwaar kunnen schaden.

77. — Gaat het alleen om vervalste eetwaren of dranken, dan worden deze bij toepassing van artikel 503 van het Strafwetboek verbeurd verklaard indien zij in het bezit gevonden worden van de schuldige, ongeacht of hij eigenaar ervan is.

TITEL VIII

PERKEN VAN DE VERBEURDVERKLARING EN INTERPRETATIE VAN DE BIJZONDERE WETSBEPALINGEN

78. — De wetgever heeft de zaken die vatbaar zijn voor verbeurdverklaring, omschreven in termen die op zich zelf een ruime of enge betekenis kunnen hebben.

Daar de strafwet op restrictieve wijze moet geïnterpreteerd worden, kan de verbeurdverklaring slechts de voorwerpen, door de wetgever omschreven, treffen en zal de draagwijdte van de termen welke de wetgever gebruikt, niet mogen overschreden worden (Cass., 29 mei 1882, *Pas.*, 1882, I, 317).

79. — Wat de interpretatie van de bijzondere wetsbepalingen betreft, valt het aan te stippen dat indien deze wetsbepalingen de zaken opsommen, die moeten verbeurd verklaard worden, men hieruit moet afleiden dat geen andere zaken het voorwerp kunnen uitmaken van deze maatregel (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 33, nrs 122 e.v.).

80. — Zijn de bijzondere wetsbepalingen strijdig met de algemene bepalingen van de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek, dan zijn het vanzelfsprekend de bijzondere bepalingen die moeten toegepast worden (Tw. *Huiszoeking en beslag in strafzaken*, nr 92, blz. 78).

TITEL IX

DE VERBEURDVERKLARING EN DE BIJZONDERE WETTEN

81. — Ingevolge artikel 100 van het Strafwetboek van 8 juni 1867 worden de bepalingen van het eerste boek van dat wetboek, en dus ook de artikelen 42 en 43 over de verbeurdverklaring, toegepast op de misdrijven die in de bijzondere wetten en verordeningen strafbaar zijn gesteld, behoudens andersluidende bepalingen in deze wetten en verordeningen (Cass., 16 jan. 1928, *Pas.*, 1928, I, 58; *R.D.P.*, 1928, blz. 144; — Gent, 16 juli 1884, *Pas.*, 1884, II, 402).

HOOFDSTUK I

Categorieën van bijzondere verbeurdverklaringen

82. — Met het oog op de verbeurdverklaring kan men doorgaans de bijzondere wetten en verordeningen die niet uitdrukkelijk zonder meer naar de bepalingen van boek I van het Strafwetboek van 1867 verwijzen, onder de volgende categorieën rangschikken.

AFDELING I

Bijzondere strafwetten die geen bepalingen in verband met de verbeurdverklaring bevatten.

83. — Wanneer bijzondere wetten of verordeningen straf stellen op misdaden of wanbedrijven en geen bepalingen inhouden over de verbeurdverklaring, moeten de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek toegepast worden.

Zulks moet noodzakelijk afgeleid worden uit de algemene regel daareven aangehaald onder nr 81.

De ruime draagwijdte van de termen van artikel 100 van het Strafwetboek wijst erop, dat bedoeld worden de bijzondere wetten en verordeningen, die in werking zijn getreden zowel vóór als na het Strafwetboek van 1867 (Gent, 16 juli 1884, *Pas.*, 1884, II, 402).

Het voorwerp van de misdaad of van het wanbedrijf dat eigendom van de beklaagde is, en het product van zulke misdrijven moeten dus steeds verbeurd verklaard worden (Brussel, 27 okt. 1934, *R.D.P.*, 1934, 1053).

Zo werd bij arrest van 15 april 1957 (*Pas.*, 1957, I, 994) door het Hof van Cassatie vastgesteld dat de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek toepasselijk zijn op de misdrijven, omschreven in de artikelen 1 en 5 van de wet van 24 juli 1923 ter bescherming van de militaire duiven en ter betuiging van het aanwenden van duiven voor bespieding.

Het instrument dat eigendom is van de beklaagde, zal ook moeten verbeurd verklaard worden, wanneer het gaat om een misdrijf omschreven in de bijzondere wetten, dat crimineel opzet vereist (Brussel, 24 april 1895, *Pas.*, 1896, II, 5; — Luik, 2 nov. 1948, *Jur. Liège*, 1948-49, 152; — Cass., 13 maart 1950, *Pas.*, 1950, I, 498; *R.W.*, 1949-50, 1409; — Cass., 11 febr. 1957, *Pas.*, 1957, I, 693; *R.D.P.*, 1956-57, 852; *J.T.*, 1957, 483).

AFDELING II

Bijzondere strafwetten die bepalingen inhouden in verband met de verbeurdverklaring.

84. — Sommige wetten verwijzen niet naar de algemene regelen voorgeschreven door de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek van 1867 of naar boek I van dit wetboek wat de verbeurdverklaring betreft.

Zulks is altijd het geval met de wetten die afgekondigd werden, en met de verordeningen die uitgevaardigd werden vóór de inwerking-treding van het Strafwetboek van 1867.

85. — Indien de wetten ten opzichte van de verbeurdverklaring een eigen en volledige regeling bevatten, die afwijkt van de algemene regelen bepaald bij de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek, vinden deze artikelen daarop geen toepassing.

Zo werd door het Hof van Cassatie beslist dat geen verbeurdverklaring kan uitgesproken worden bij toepassing van de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek, wanneer vervolgingen ingesteld worden wegens inbreuk op de jachtwet van 28 februari 1882 (Cass., 16 jan. 1928, *Pas.*, 1928, I, 58; *R.D.P.*, 1928, 144; — Cass., 8 jan. 1951, *Pas.*, 1951, I, 279; *R.D.P.*, 1950-51, 1092; — Gent, 28 febr. 1958, met advies van Advokaat-generaal Bonte, *R.W.*, 1959-60, 76; — Cass., 23 mei 1966, *Pas.*, 1966, I, 1192; *R.D.P.*, 1965-66, 1002; — Cass., 6 maart 1967, *Pas.*, 1967, I, 828; — Cass., 18 sept. 1967, *Pas.*, 1968, I, 84; — Cass., 28 okt. 1969, *R.W.*, 1969-70, 1232; *Pas.*, 1970, I, 182; — zie ook: *Tw. Jacht*, nr 417).

Artikel 8 van deze bijzondere wet legt de verbeurdverklaring op van de verboden jachttuigen die vervoerd worden of die de beklaagde onder zich gehouden heeft, doch niet van het instrument van het misdrijf.

Het autovoertuig dat gediend heeft om de verboden jachttuigen te vervoeren, zal dus niet kunnen verbeurd verklaard worden als instrument van het misdrijf.

De rechter zal evenwel de verbeurdverklaring toch kunnen uitspreken indien hij het autovoertuig als een verboden jachtuig beschouwt.

Hij zal zuks gewoonlijk vaststellen, wanneer het voertuig verbouwd werd tot een tuig geschikt om te jagen (Cass., 22 nov. 1926, *Pas.*, 1927, I, 93; — Cass., 23 mei 1966, *Pas.*, 1966, I, 1192) of wanneer de dader, vanuit het voertuig zelf, naar het wild geschoten heeft (Cass., 18 sept. 1967, *Pas.*, 1968, I, 84).

Bij arrest van 22 november 1926 besliste het Hof van Cassatie dat de feitenrechter soeverein bepaalt wat een tuig is dat geschikt is om het wild te vangen of te doden (*Pas.*, 1927, I, 93).

86. — Indien de bijzondere wetgeving andersluidende bepalingen bevat in verband met de verbeurdverklaring die echter samengenomen geen eigen en volledige regeling op het stuk uitmaken, zullen de afwijkingen op de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek beperkt blijven tot die welke uitdrukkelijk in de bijzondere wet zijn geschreven.

Aldus artikel 23 van de wet van 6 april 1843 op de beteugeling van de smokkel inzake douanen dat in elk geval de verbeurdverklaring voorschrijft van het voertuig dat gediend heeft om het misdrijf te plegen en niet als vereiste voor verbeurdverklaring stelt dat het voertuig eigendom is van de beklaagde (Cass., 10 nov. 1902, *Pas.*, 1903, I, 31; — Cass., 7 jan. 1963, *J.T.*, 1963, blz. 419).

87. — De wetgever beschouwt verbeurdverklaring soms als een burgerlijke sanctie. Zie in dit verband:

1) art. 4 K.B. nr 71 van 30 nov. 1939 betreffende het leuren met roerende waarden en demarchage met roerende waarden en goederen of eetwaren, aangevuld door art. 3 w. 10 juli 1969, waarin bepaald wordt dat de veroordeling de verbeurdverklaring zal medebrengen van elke bezoldiging of van elk voordeel van welke aard ook, bekomen of nog te bekomen uit hoofde van het onwettelijk leuren of demarcheren;

2) de memorie van toelichting van de wet van 10 juli 1969 (*Parlem. Besch.*, Kamer, 1968-69, nr 434/1, blz. 4). Gelet op de termen van de wetsbepaling zal niet in acht dienen genomen te worden wie eigenaar is van de bezoldiging of van het bedoelde voordeel.

AFDELING III

Bijzondere wetten die bepalingen bevatten met betrekking tot de verbeurdverklaring, maar ook verwijzen naar de bepalingen van boek I van het Strafwetboek van 1867.

88. — De draagwijdte van de verbeurdverklaring zal hier afhangen van de termen waarin de wetgever zich in elke bijzondere wet uitgedrukt heeft.

89. — Het Hof van Cassatie verstrekke in dit verband, bij arrest van 28 januari 1946, een belangrijke interpretatieregel (*Pas.*, 1946, I, 43).

Het Hof verklaarde dat, wanneer een bijzondere wet die de verbeurdverklaring beveelt van andere voorwerpen dan die omschreven in artikel 42 van het Strafwetboek, niet specificceert dat deze eigendom moeten zijn van de veroordeelde, de rechter die verbeurdverklaring uitspreekt « onverminderd de krachtens artikel 42 van het Strafwetboek bevolen ver-

beurdverklaring », de voorwerpen omschreven in de bijzondere wet dient verbeurd te verklaren zonder te eisen dat zij eigendom zouden zijn van de beklagde.

Het standpunt ingenomen door het hoogste Hof wordt als volgt verduidelijkt.

Artikel 42 van het Strafwetboek vermeldt twee soorten verbeurdverklaringen: aan de ene kant: die van de zaken die het voorwerp of het instrument van het misdrijf zijn, op voorwaarde dat zij eigendom zijn van de veroordeelde; aan de andere kant: die van de zaken die het product zijn van het misdrijf, zonder de aangehaalde restrictieve voorwaarde van eigendom.

Men moet hieruit afleiden, aldus het Hof van Cassatie, dat wanneer de wetgever oordeelt dat de verbeurdverklaring moet afhankelijk gesteld worden van de voorwaarde dat de zaak eigendom is van de beklagde, hetgeen een restrictieve voorwaarde uitmaakt, hij zulks uitdrukkelijk in de bijzondere wet formuleert.

90. — Het valt ook voor, dat de wetgever in de bijzondere wet verbeurdverklaring voorschrijft, doch geen omschrijving geeft van de voorwerpen die daarvoor in aanmerking komen.

Het koninklijk besluit nr 78 van 10 november 1967 betreffende de geneeskunst, de uitoefening van de daaraan verbonden beroepen en de geneeskundige commissies, bevat een dergelijke bepaling.

Luidens artikel 43-1 van dit besluit kan de rechter, in geval van veroordeling wegens onwettige beoefening van de geneeskunde, de bijzondere verbeurdverklaring in het belang van de volksgezondheid uitspreken, zelfs wanneer de veroordeelde geen eigenaar is van de verbeurdverklaarde voorwerpen.

Gelet op deze termen zal de rechter slechts kunnen verbeurd verklaren de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en de zaken die uit het misdrijf voortkomen.

Artikel 44 van hetzelfde besluit zegt immers dat de bepalingen van boek I van het Strafwetboek toepasselijk zijn en verwijst dus ook naar artikel 42 van dit wetboek dat de algemene regel inhoudt van de bijzondere verbeurdverklaringen.

AFDELING IV

Bijzondere wetten die de toepassing van de algemene regels in verband met de verbeurdverklaring uitdrukkelijk uitsluiten.

91. — Artikel 8 van de wet van 2 juni 1890 betreffende de beteugeling van de inbreuken op de internationale conventie van 16 november 1887 over de handel in geestrijke dranken in de Noordzee bepaalt dat de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek niet toepasselijk zijn.

De overtreders van deze wetgeving kunnen dus niet met bijzondere verbeurdverklaring gestraft worden.

Zo bepalen ook artikel 10, § 3, van de wet van 1 augustus 1960 betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding, artikel 52 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (tekst gevoegd bij het K.B. van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer) en artikel 20 van de wet van 23 juni 1969 betreffende de taxidiensten, dat, in afwijking van artikel 43, eerste lid, van het Strafwetboek, de verbeurdverklaring van het voertuig wegens inbreuk op deze wetten enkel uitgesproken wordt in de gevallen die zij bepalen.

AFDELING V

Bijzondere wetten die in facultatieve verbeurdverklaring voorzien.

92. — Zie in dit verband:

1) artikel 9 van de wet van 28 december 1931 op de bescherming van aan particulieren toebehorende bossen en wouden;

2) artikel 17, derde lid, van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie, vervangen bij artikel 5, 5°, van de wet van 4 mei 1936, en de artikelen 31 tot 34 van het koninklijk besluit van 14 juni 1933 tot invoering van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie, gewijzigd bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 9 januari 1934;

3) artikel 34 van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de regeling der luchtvaart: deze wet werd bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 op 31 maart 1954 in werking gebracht;

4) artikel 9, § 2, van de besluitwet van 22 januari 1945 betreffende het beteugelen van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land, aanvankelijk gewijzigd bij artikel 1 van de besluitwet van 18 mei 1946 en later opnieuw gewijzigd bij het enig artikel van de wet van 14 februari 1948;

5) artikel 4 van de besluitwet van 18 december 1946 waarbij tot het houden van een telling der grondwaterreserves en tot invoering van een reglementering van hun gebruik besloten wordt;

6) artikel 30 van de besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen;

7) artikel 5 van de besluitwet van 24 februari 1947 waarbij de verplichting van de technische controle uitgebreid wordt tot de automobielen dienende tot het vervoer van zaken voor eigen rekening van hun eigenaar;

8) artikel 32 van het koninklijk besluit van 31 mei 1958 houdende reglementering van het bewaren, verkopen en gebruiken van pesticiden en phytofarmaceutische producten, gewijzigd bij artikel 4 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1970, en artikel 12 van de wet van 11 juli 1969;

9) artikel 33 van het koninklijk besluit van 10 juni 1959 houdende reglementering van de handel in stoffen bestemd voor diervoeding, vervangen bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1970, en artikel 12 van de wet van 11 juli 1969;

10) artikel 10, § 2, van de wet van 1 augustus 1960 betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding;

11) artikel 8 van het koninklijk besluit van 3 december 1963 houdende reglementering van de handel in zaaigran en in zaaipeulvruchten van landbouwgrassen, vervangen bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1970, en artikel 12 van de wet van 11 juli 1969;

12) artikel 43, § 1, van het koninklijk besluit nr 78 van 10 november 1967 betreffende de geneeskunst, de uitoefening van de daaraan verbonden beroepen en de geneeskundige commissies;

13) de artikelen 50 en 51 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (K.B. 16 maart 1968; — zie boven, nr 47);

14) artikel 20, § 2, 2°, van de wet van 23 juni 1969 betreffende de taxidiensten;

15) artikel 12 van de wet van 11 juli 1969 betreffende de bestrijdingsmiddelen en de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veelelt;

16) artikel 27 van de wet van 16 juni 1970 betreffende de meetenheden, de meetstandaarden en de meetwerktuigen;

17) artikel 28 van het koninklijk besluit van 12 september 1970 betreffende de handel in meststoffen en bodemverbeterende middelen en artikel 12 van de wet van 11 juli 1969.

AFDELING VI

Bijzondere wetteksten die niet als vereiste stellen dat de beklagde eigenaar is van de zaken die in aanmerking komen om verbeurd verklaard te worden.

93. — Er dient in dit opzicht verwezen te worden naar:

1) artikel 23 van de wet van 6 april 1843 op de beteugeling van de smokkel inzake douanen (zie boven, nr 86);

2) artikel 5 van de wet van 24 maart 1846 betreffende de verkoop van militaire voorwerpen;

3) artikel 170 van het Boswetboek (wet van 19 december 1854; — zie Rigaux - Trousse, *Les codes de police*, II, blz. 458);

4) de artikelen 8 en 20 van de jachtwet van 28 februari 1882 (zie: *P.B.*, Tw. *Saisie et confiscation d'armes*, nr 16; — *P.B.*, Tw. *Chasse*, nrs 1492 e.v.; — Luik, 18 nov. 1948, *Jur. Liège*, 1949, 154);

5) artikel 25 van de wet van 22 maart 1886 op het auteursrecht;

6) artikel 6 van de wet van 24 oktober 1902 op het spel (zie: Cass., 9 okt. 1939, *Pas.*, 1939, I, 410);

7) artikel 14, § 2, van de wet van 29 augustus 1919 op het regime van de alcohol, zoals dit vervangen werd bij artikel 2 van de besluitwet van 14 november 1939;

8) artikel 4 van de wet van 22 maart 1929 op de dierenbescherming;

9) artikel 4 van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie gewijzigd bij artikel 5, 4°, van de wet van 4 mei 1936 (zie: Tw. *Wapens*, nr 412);

10) artikel 2 van de wet van 29 juli 1934 waarbij de private milities verboden worden, gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 4 mei 1936, en artikel 2 *bis* van de wet van 29 juli 1934 aldus aan deze wet toegevoegd bij artikel 3 van de wet van 4 mei 1936;

11) artikel 4, § 7, van het koninklijk besluit van 20 december 1934 aan gaande brandewijn;

12) artikel 8, § 7, van het koninklijk besluit van 20 december 1934 betreffende wijn, vruchtenwijn, wijnachtige dranken en oenologische producten;

13) artikel 11 van het koninklijk besluit van 4 februari 1935 tot regeling der uitvoering van dat van 20 december 1934 betreffende wijn, vruchtenwijn, wijnachtige dranken en oenologische producten;

14) artikel 23, § 7, van de wet van 8 juli 1935 betreffende boter, margarine, bereide vetten en andere eetbare vetten;

15) artikel 11 van het koninklijk besluit nr 62 van 27 januari 1936 betreffende boter, margarine, bereide vetten en andere eetbare vetten;

16) artikel 4 van de wet van 30 maart 1936 betreffende het verbieden der surrogaten van sommige zuivelproducten;

17) artikel 2 van de besluitwet van 14 november 1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap;

18) artikel 4 van het koninklijk besluit nr 71 van 30 november 1939 betreffende het leuren met roerende waarden en de demarchage met roerende waarden en goederen of eetwaren, aangevuld bij artikel 3 van de wet van 10 juli 1969 (zie boven, nr 87);

19) artikel 9, § 2, van de besluitwet van 22 januari 1945 betreffende het beteugelen van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land, aanvankelijk gewijzigd bij artikel 1 van de besluitwet van 18 mei 1946 en later opnieuw gewijzigd bij het enig artikel van de wet van 14 februari 1948;

20) artikel 8 van de wet van 28 mei 1956 betreffende ontplofbare en voor de deflagratie vatbare stoffen en mengsels en de daarmee geladen tui gen;

21) de artikelen 4 en 6 van de wet van 15 april 1958 betreffende de publiciteit inzake tandverzorging (zie: Cass., 16 maart 1970, *R.W.* 1970-71, 785; *R.D.P.*, 1970-71, 84);

22) artikel 8 van het koninklijk besluit van 3 september 1958 houdende reglementering van het vervoer, de berging en de verkoop van ammoniumnitraat en van de mengsels daarvan;

23) artikel 6 van de wet van 7 februari 1961 betreffende het accijnsregime van benzol en van soortgelijke producten;

24) artikel 7 van de wet van 7 februari 1961 betreffende het accijnsregime van vloeibaar aardgas en van andere vloeibare koolwaterstofgassen;

25) artikel 72 van het Wetboek van de met inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (K.B. 23 nov. 1965);

26) artikel 7 van de wet van 11 mei 1967 betreffende het accijnsregime van bier;

27) artikel 43, § 1, van het koninklijk besluit nr 78 van 10 november 1967 betreffende de geneeskunst, de uitoefening van de daaraan verbonden beroepen en de geneeskundige commissies;

28) artikel 51 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (zie boven, nr 47) en artikel 30, laatste lid, van dezelfde wet.

HOOFDSTUK II

Toepassing van de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek op de koninklijke besluiten, op de provinciale reglementen en op de gemeentereglementen

94. — De Grondwet en de wetten hebben aan de Koning, aan de provinciale overheden en aan de gemeenteoverheden een reglementerende macht toegekend (Buttgenbach, A., *Manuel de droit administratif*, I, nrs 481 *quater* e.v.).

Zal de rechter, wegens inbreuk op de bepalingen van een koninklijk besluit, provinciaal reglement of gemeentereglement, verplicht zijn verbeurdverklaring uit te spreken?

AFDELING I. — Koninklijke besluiten.

95. — Deze vraag moet eerst worden onderzocht ten opzichte van de koninklijke besluiten.

Deze besluiten kunnen in twee reeksen gegroepeerd worden.

§ 1. — Koninklijke besluiten uitgevaardigd op grond van wetten die geen bijzondere sancties opleggen.

96. — Onder het Nederlands regime werd een eenvormige bestraffing in dit verband verwezenlijkt.

Artikel 1 van de wet van 6 maart 1818 bepaalde dat de inbreuken op koninklijke besluiten, waarop de wetten geen bijzondere straffen gesteld hadden of zouden stellen, gestraft werden door de rechtbanken, hetzij met een geldboete van tien tot honderd gulden of met een gevangenisstraf van één dag tot veertien dagen, hetzij met beide straffen samen.

De wet van 6 maart 1818 schreef geen verbeurdverklaring voor.

Daar de Franse *Code Pénal* van 1810 die in onze streken tot 15 oktober 1867 in werking was, de algemene regel huldigde dat verbeurdverklaring slechts kon uitgesproken worden in de gevallen waarin deze straf uitdrukkelijk door de overtreden wetsbepaling voorgeschreven was (Cass., 29 jan. 1845, *Pas.*, 1846, I, 13), kon dus de rechter op de overtreding van een koninklijk

besluit, waarop geen enkele bijzondere wet een bijzondere straf gesteld had, geen verbeurdverklaring uitspreken (Brussel, 14 maart 1835, *Pas.*, 1835, II, 99; — Cass., 29 jan. 1845, *Pas.*, 1846, I, 7).

97. — Artikel 1 van de wet van 6 maart 1818 werd echter gewijzigd bij de wet van 5 juni 1934 die inbreuken op deze koninklijke besluiten thans straft, hetzij met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 14 dagen en met een geldboete van 26 frank tot 200 frank, hetzij met één van beide straffen.

De wet van 6 maart 1818 werd naderhand verder aangevuld bij het enig artikel van de wet van 14 juni 1963 dat echter geen wijziging medebracht in verband met de koninklijke besluiten.

Het doel door de wetgever beoogd was, volgens het verslag van de Centrale sectie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (*Parlem. besch.*, Kamer, zitting 1932-33, nr 203), de straffen, die voorheen opgelegd werden, in overeenstemming te brengen met het algemeen systeem van onze strafwetten.

Gelet op de bedoeling van de wetgever en overeenkomstig artikel 100 van het Strafwetboek, zullen bijgevolg de bepalingen van boek I van dat wetboek op deze koninklijke besluiten toepasselijk zijn en zal de rechter ertoe gehouden zijn, daar het om wanbedrijven gaat, verbeurdverklaring uit te spreken indien de voorwaarden gesteld door artikel 42 van het Strafwetboek vervuld zijn.

§ 2. — Koninklijke besluiten uitgevaardigd op grond van bijzondere wetten die zelf straffen opleggen op overtreding van deze besluiten.

98. — De artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek zullen, behalve andersluidende bepalingen in deze bijzondere wetten, erop toepasselijk zijn.

AFDELING II. — *Provinciale reglementen.*

99. — De mogelijkheid en de verplichting verbeurdverklaring uit te spreken wegens inbreuk op een provinciaal reglement vragen een nader onderzoek.

Artikel 85 van de provinciale wet van 30 april 1836, herdrukt ingevolge het koninklijk besluit van 27 november 1891, machtigt de provincieraden reglementen en verordeningen te maken en zelf in straffen te voorzien die 8 dagen gevangenisstraf en 200 frank geldboete niet te boven gaan.

100. — Gelet op de termen van de provinciale wet, wordt er staande gehouden dat de provincieraden enkel gemachtigd zijn gevangenisstraf en geldboete te stellen op overtreding van hun reglementen, dat zij niet gemachtigd zijn verbeurdverklaring als straf voor te schrijven en dat de rechter, bij veroordeling op grond van provinciale reglementen, de verbeurdverklaring niet kan uitspreken (noot onder Corr. Namen, 2 juli 1857, *Cloes - Bonjean, Jurisprudence des tribunaux*, VI, 782; — *P.B.*, Tw. *Règlement provincial*, nr 84; — *P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 166; — *Nov.*, Tw. *Les institutions provin-*

ciales, nr 517; — *Nov.*, Tw. *La loi pénale*, nr 199; — *Nov.*, Tw. *La peine*, nr 827).

101. — Onder de Franse *Code Pénal* van 1810 was dit evident daar, zoals reeds eerder gezegd, verbeurdverklaring door de rechter slechts kon uitgesproken worden, indien deze straf uitdrukkelijk door de overtreden wetsbepaling voorgeschreven werd (zie boven, nr 96).

102. — In het licht van de principes gehuldigd door het Strafwetboek van 8 juni 1867 dient het vraagstuk een andere oplossing te krijgen.

Indien de provincieraden in hun reglementen enkel gevangenisstraffen en geldboeten als sanctie kunnen opleggen, moet de rechter niettemin, overeenkomstig artikel 100 van het Strafwetboek van 1867, de bepalingen van het eerste boek van dat wetboek op deze verordeningen toepassen en dus ook de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek.

Legt het provinciaal reglement een correctionele gevangenisstraf of geldboete op, dan moet hij de verbeurdverklaring uitspreken, indien de voorwaarden gesteld bij artikel 42 van het Strafwetboek vervuld zijn.

De rechter moet immers de strafwetten in hun geheel toepassen.

Anders is het indien de provincieraad enkel een politiegevangenisstraf of een politiegeldboete voorschrijft.

De rechter zou dan geen verbeurdverklaring kunnen uitspreken daar wegens overtreding, luidens artikel 43, tweede lid, van het Strafwetboek, verbeurdverklaring slechts kan uitgesproken worden, indien de bijzondere tekst daarin voorziet.

Met betrekking tot de provinciale reglementen bestaat er dus een essentieel verschil tussen de administratieve bevoegdheid straffen te bepalen en de gerechtelijke bevoegdheid bij het uitspreken van de straf.

AFDELING III. — *Gemeentereglementen.*

103. — Blijft dan nog het onderzoek van de mogelijkheid en van de verplichting verbeurdverklaring op te leggen wegens een inbreuk op een gemeentereglement.

Artikel 78 van de gemeentewet van 30 maart 1836, herdrukt ingevolge het K.B. van 27 november 1891, machtigt de gemeenteraden verordeningen van gemeentepolitie te maken en deze strafbaar te stellen met politiestraffen tenzij een wet reeds in de straf voorzien heeft.

De gemeenteraden zijn dus zelf wetgever ter zake en bezitten derhalve in principe dezelfde macht als de wetgever binnen het raam van de politiestraffen waarvan de verbeurdverklaring deel uitmaakt (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 167; — *Nov.*, Tw. *La peine*, nr 827).

Zij kunnen dan ook in hun verordeningen van gemeentepolitie als bijkomende straf verbeurdverklaring voorschrijven uitgenomen wanneer de wet reeds zelf de straf bepaald heeft.

104. — Daar de straffen die de gemeenteraad vaststelt, politiestraffen zijn, zal de rechter, gelet op de bepaling van artikel 43, tweede lid, van het

Strafwetboek, slechts dan verbeurdverklaring kunnen uitspreken wanneer de verordening van de gemeentepolitie deze straf uitdrukkelijk oplegt.

105. — Artikel 43, tweede lid, beschikt dat verbeurdverklaring wegens overtreding uitgesproken wordt in de gevallen bij de « wet » bepaald, doch volgens de rechtspraak is de term « wet » niet restrictief te interpreteren en worden daarmede ook de verordeningen van gemeentepolitie beoogd (Corr. Namen, 2 juli 1857, *Cloes - Bonjean, Jurisprudence des tribunaux*, VI, 775; — Cass., 19 april 1858, *Pas.*, 1858, I, 149; — Cass., 14 maart 1898, *Pas.*, 1898, I, 113; — Cass., 24 juli 1916, *Pas.*, 1917, I, 223; — *anders: Braas, A.*, blz. 222, voetnoot 2).

TITEL X

SAMENLOOP VAN BIJZONDERE VERBEURDVERKLARINGEN

106. — Artikel 64 van het Strafwetboek bepaalt dat de straffen van bijzondere verbeurdverklaring wegens verscheidene misdaden, wanbedrijven of overtredingen, altijd samen opgelegd worden.

De wetgever heeft het rechtvaardig geacht terzake van verbeurdverklaring af te wijken van de algemene regels gehuldigd door hoofdstuk VI van boek I van het Strafwetboek, die grenzen stellen aan de op te leggen straffen bij samenloop van verscheidene misdrijven (Verslag namens de Commissie van Justitie door Baron d'Anethan, *Parlem. Hand., Senaat*, 1851-52, Zitting 24 maart 1852; — Cass., 23 sept. 1957, *Pas.*, 1958, I, 27; — Cass., 8 dec. 1958, *Pas.*, 1959, I, 349).

107. — De verbeurdverklaringen dienen dus samen opgelegd te worden, zelfs indien bij samenloop van misdrijven geen afzonderlijke hoofdstraf kan uitgesproken worden voor elk misdrijf (*P.B., Tw. Confiscation*, nr 248).

108. — Zij dienen ook samen opgelegd te worden, indien één hoofdstraf uitgesproken wordt voor feiten die voortspruiten uit één enkel misdadig opzet (*P.B., Tw. Concours d'infractions*, nr 204; — *P.B., Tw. Confiscation*, nr 248 *bis*).

109. — Wordt de hoofdstraf waarvan de verbeurdverklaring de bijkomende straf uitmaakt, opgeslorpt door een straf die gesteld is op een zwaarder misdrijf, dan moet niettemin, gelet op de termen van artikel 64 van het Strafwetboek, de verbeurdverklaring uitgesproken worden (Cass. fr., 13 maart 1856, *D.P.*, 1856, 5, 331 en 332; — *P.B., Tw. Confiscation*, nr 249; — Nijpels - Servais, *Le code pénal belge interprété*, uitg. 1938, I, blz. 240, art. 64, nr 2).

110. — De bijzondere regel van samenvoeging van de verbeurdverklaringen is, ingevolge artikel 100 van het Strafwetboek, ook toepasselijk op de bijzondere wetten en verordeningen, tenzij deze andersluidende bepalingen zouden bevatten (*P.B., Tw. Confiscation*, nr 250).

111. — De regeling ingesteld bij artikel 64 van het Strafwetboek ondergaat nochtans een beperking, wanneer de aard van het voorwerp het niet mogelijk maakt de verbeurdverklaring tweemaal uit te spreken (*R.P.D.B., Tw. Infractions et répression en général*, nr 282; — Nijpels - Servais, *Le code*

pénal belge interprété, uitg. 1938, I, blz. 240, nr 3; — *Nov.*, Tw. *Droit pénal positif*, nr 3245).

Zo zal het wapen dat gediend heeft om twee samenlopende misdrijven te plegen, slechts eenmaal kunnen verbeurd verklaard worden, daar men eenzelfde voorwerp geen tweemaal kan ontnemen.

Zo zal ook, om dezelfde reden, geen tweemaal de verbeurdverklaring kunnen uitgesproken worden, wanneer de wet bij aanneming van verzwarende omstandigheden, een verdubbeling van de straffen oplegt (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 255).

Zulks heeft bovendien tot gevolg dat er geen aanleiding bestaat tot het verdubbelen van de geldboete die de wetgever soms in de plaats van de verbeurdverklaring oplegt (*P.B.*, Tw. *Confiscation*, nr 256).

112. — De beperking die voortvloeit uit de aard van de zaken, vindt echter geen toepassing wanneer bij samenloop van jachtdelicten, er aanleiding bestaat om de bijzondere geldboete van 100 frank in plaats van de verbeurdverklaring bij toepassing van artikel 20 van de jachtwet van 28 februari 1882 meermaals uit te spreken wegens herhaald verzuim van onmiddellijke afgifte van het wapen, daar het niet vaststaat dat dit wapen telkens hetzelfde was.

Het Hof van Cassatie besliste in dit opzicht dat er geen hinder bestaat tot het samen opleggen van deze bijzondere geldboeten en dat de delinkwent zoveel maal de bijzondere geldboete dient te betalen als hij in overtreding genomen werd (Cass., 16 maart 1885, *Pas.*, 1885, I, 92; — Cass., 7 april 1913, *Pas.*, 1913, I, 179; — zie ook: *Corr. Marche-en-Famenne*, 23 jan. 1957, *Jur. Liège*, 1956-57, 211).

113. — Het kan gebeuren dat een beklaagde terzelfder tijd inbreuk gepleegd heeft op artikel 20 van de jachtwet van 28 februari 1882 en op artikel 17 van de wet van 3 januari 1933 op de wapenen en de munitie.

In dit geval zal de bijzondere geldboete, gesteld op niet onmiddellijke afgifte van het wapen, niet mogen uitgesproken worden.

De rechter zal immers gehouden zijn de verbeurdverklaring van het wapen uit te spreken overeenkomstig artikel 17 van de wet van 3 januari 1933.

Hij kan dus geen bijzondere geldboete opleggen daar deze geldboete enkel ingesteld werd ter vervanging van de verbeurdverklaring van het wapen (*Corr. Marche-en-Famenne*, 1 maart 1950, *Pas.*, 1951, III, 46, met noot; *Jur. Liège*, 1949-50, 261; — *Corr. Marche-en-Famenne*, 5 dec. 1951, *Jur. Liège*, 1951-52, 242).

TITEL XI

RECHTSKARAKTER VAN DE VERBEURDVERKLARING

114. — De verbeurdverklaringen hebben niet alle hetzelfde rechtskarakter.

Zij kunnen hetzij een straf, hetzij een veiligheidsmaatregel, hetzij een schadevergoeding uitmaken.

Zij kunnen ook een gemengd rechtskarakter bezitten.

115. — Alhoewel er doorgaans aangenomen wordt dat de verbeurdverklaring in principe een straf is (Cass., 19 dec. 1966, met besluiten van Eerste-Advocaat-generaal Mahaux, *R.D.P.*, 1966-67, 511; *Pas.*, 1967, I, 498, noot 2; — Cass., 16 maart 1970, *R.W.*, 1970-71, 785, met noot), moet er nochtans vastgesteld worden dat de wetgever geen algemene classificatie van de verbeurdverklaringen volgens hun rechtskarakter gemaakt heeft.

De rechtsleer en de rechtspraak hebben de verbeurdverklaringen in één of verscheidene van de zoëven geciteerde categorieën ondergebracht naargelang van de draagwijdte en de interpretatie van de toepasselijke wettekst.

HOOFDSTUK I

Verbeurdverklaring als straf

116. — Verbeurdverklaring als straf treft gewoonlijk zaken waarvan het bezit en het gebruik geoorloofd zijn, b.v. het broodmes dat aangewend werd om iemand verwondingen toe te brengen of de ladder die gediend heeft om een diefstal met inklimming te plegen.

Deze verbeurdverklaring heeft hoofdzakelijk tot doel de veroordeelde in zijn vermogen te treffen door hem een nuttig element van zijn eigendom te ontnemen.

117. — Daar zij een bijkomende straf is, kan zij slechts uitgesproken worden bij veroordeling van de beklaagde tot een hoofdstraf.

118. — Zij zal dus niet kunnen uitgesproken worden indien de beklaagde vrijgesproken wordt of indien de strafvordering, eventueel na contraventiona-

lisatie, vervallen verklaard wordt (Cass., 10 jan. 1944, *Par.*, 1944, I, 145; — Cass., 9 mei 1949, *Par.*, 1949, I, 346; — Cass., 20 juni 1949, *Par.*, 1949, I, 456; — Cass., 22 juli 1949, *Par.*, 1949, I, 556; — Cass., 19 sept. 1949, *Par.*, 1950, I, 6; — Cass., 5 maart 1951, *Par.*, 1951, I, 449; — Cass., 13 febr. 1956, *Par.*, 1956, I, 608; — Cass., 20 dec. 1965, *Par.*, 1966, I, 542; — Cass., 19 febr. 1968, *Par.*, 1968, I, 752).

119. — Zij zal evenmin kunnen uitgesproken worden bij vervolging ten laste van de bekende daders van een misdrijf, wanneer de zaken enkel het voorwerp uitmaken van een samenhangend misdrijf dat door een onbekende dader gepleegd werd (Corr. Dendermonde, 3 dec. 1853, *B.J.*, 1854, 336; — Corr. Bergen, 24 april 1922, *J.T.*, 1922, 297).

120. — De verbeurdverklaring die een straf is, kan niet uitgesproken worden tegen de erfgenamen van de beklaagde of tegen de personen die burgerrechtelijk aansprakelijk zijn voor hem (zie art. 20, w. 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering).

121. — Indien zij een straf is, kan zij wel, bij toepassing van artikel 8 van de wet van 29 juni 1964, met uitstel of probatieuitstel opgelegd worden (Luik, 11 febr. 1964, *R.W.*, 1963-64, 2077; — Gent, 22 juni 1967, *R.W.*, 1967-68, 197; — Brussel, 11 juni 1969, *J.T.*, 1969, 496; *Par.*, 1969, II, 219; — Cass., 16 maart 1970, *R.W.*, 1970-71, 785).

HOOFDSTUK II

Verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel

122. — Verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel strekt om gevaarlijke en schadelijke voorwerpen, b.v. springstoffen, verdoovingsmiddelen en giftstoffen, aan de omloop te onttrekken.

Deze verbeurdverklaring beoogt in de eerste plaats de zaak zelf te treffen (Cass., 10 jan. 1939, *Pas.*, 1939, I, 15; — Cass., 18 jan. 1921, 2 arresten, *Pas.*, 1921, I, 215 en 216).

123. — Zij bezit dit rechtskarakter slechts wanneer zulks voortspuit uit een onduidelzinnige wettekst (Cass., 19 dec. 1966, met besluiten van Eerste-Advokaat-generaal Paul Mahaux, *R.D.P.*, 1966-67, 511; *Pas.*, 1967, I, 498, noot 2; — Cass., 16 maart 1970, *R.W.*, 1970-71, 785, met noot).

124. — De wet laat soms toe verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel uit te spreken bij vrijspraak van de beklaagde, bij verval van de strafvordering of bij niet-identificatie van de dader van een misdrijf (zie art. 3, w. 11 april 1936, waarbij de regering gemachtigd wordt het binnenbrengen in België van sommige vreemde publicaties te verbieden; — Cass., 10 jan. 1939, *Pas.*, 1939, I, 15, met noot 1; — Brussel, 17 nov. 1945, *J.T.*, 1946, 73; — noot Huynen, S., onder Brussel, 22 dec. 1945, *J.T.*, 1946, 58).

125. — Bij arrest van 14 januari 1957 (*Pas.*, 1957, I, 540) heeft het Hof van Cassatie beslist dat, wanneer valsheid in geschrifte in authentieke akten, handels- of private geschriften door een vonnis materieel wordt vastgesteld, dit vonnis moet bevelen dat de valsheid zal worden hersteld, doorgehaald of verbeterd overeenkomstig of naar analogie van de bepaling van artikel 463 van het Wetboek van Strafvordering.

De raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling zijn eveneens gehouden tot het toepassen van deze maatregel (zie boven, nr 16).

Artikel 463 van het Wetboek van Strafvordering stelt geen verbeurdverklaring in doch een voorzorgsmaatregel van burgerlijke aard, waarvan de toepassing niet van een hoofdveroordeling afhankelijk gesteld is (zie: Tw. *Huiszoeking en beslag in strafzaken*, nr 118).

De gerechten zullen deze voorzorgsmaatregel slechts uitspreken, indien de vereisten voor verbeurdverklaring van de valse akte of van het valse stuk wettelijk niet aanwezig zijn.

126. — Verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel kan nochtans niet met

uitstel uitgesproken worden, daar artikel 8 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie enkel toepasselijk is op straffen (Brussel, 27 okt. 1934, *R.D.P.*, 1934, 1053; — Brussel, 22 dec. 1945, *J.T.*, 1946, 58).

127. — Wanneer een amnestiewet enkel de straffen uitwist, zal de verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel behouden blijven, daar zij geen straf is (Cass., 18 jan. 1921, 2 arresten, *Par.*, 1921, I, 215 en 216; — Brussel, 17 nov. 1945, *J.T.*, 1946, 73).

HOOFDSTUK III

Verbeurdverklaring als schadevergoeding

128. — Verbeurdverklaring wordt door de wetgever ook soms voorgeschreven als herstel voor de schade die een benadeelde heeft ondergaan.

Indien de schade veroorzaakt werd door bedrieglijke handelingen die geen misdrijf uitmaken, gaat het om een louter burgerrechtelijk herstel.

De burgerlijke rechter is dan bevoegd om erover te beslissen.

Zodanige verbeurdverklaring als schadevergoeding heeft niets gemeen met de verbeurdverklaring als straf.

De rechtsregels die op deze verbeurdverklaring toepasselijk zijn, worden in het bijzonder bepaald door de wetgeving die ze invoert.

Een dergelijke verbeurdverklaring wordt voorgeschreven door artikel 5 van de wet van 24 mei 1854 op de uitvindingsoctrooien (zie: Tw. *Octrooien*, nrs 765 e.v.; — Van Roye, R., nr 330).

129. — Men treft echter nog andere verbeurdverklaringen tot schadevergoeding aan die niet zuiver burgerlijk zijn, doch een gemengd karakter bezitten.

Zij maken een sanctie uit wegens het plegen van een misdrijf en strekken bovendien tot herstel van de schade die een derde, hetzij de Staat, hetzij een particulier, heeft ondergaan.

Artikel 12 van de wet van 1 april 1879 betreffende de fabrieks- en handelsmerken voorziet in een verbeurdverklaring met dit gemengd karakter (zie: *Nov.*, Tw. *La peine*, nr 844).

Ook de artikelen 22 en 23 van de wet van 6 april 1843 op de beteugeling van de smokkel inzake douanen schrijven zulk een gemengde maatregel voor (zie: rede van Eerste Advokaat-Generaal Janssens de Bisthoven op de plechtige openingszitting van het Hof van Cassatie op 1 sept. 1959, met als onderwerp *Overwegingen omtrent de bestraffing van de sluikerij ter zake van douane*, R.D.P., 1959-60, 3 e.v.).

130. — Wanneer de verbeurdverklaring tot schadevergoeding strekt en tevens een straf is, zijn behoudens bijzondere afwijkingen, de principes die het opleggen van een straf beheersen, erop toepasselijk.

Zij kan dus niet uitgesproken worden wanneer de strafvordering vervallen is door verjaring (Cass., 20 juni 1949, *Pas.*, 1949, I, 456; — Cass., 22 juli 1949, *Pas.*, 1949, I, 556; — Cass., 19 sept. 1949, *Pas.*, 1950, I, 6; — Cass., 5 maart 1951, *Pas.*, 1951, I, 449; — Cass., 22 juni 1953, *Pas.*, 1953, I, 840) of door het overlijden van de delinquent (zie: rede van Eerste Advokaat-Generaal Janssens de Bisthoven, *l.c.*).

TITEL XII

NADERE BIJZONDERHEDEN OVER DE GEVOLGEN VAN HET RECHTSKARAKTER VAN DE VERBEURDVERKLARING

131. — In ons land wordt de bevoegdheid van de rechterlijke overheden en van de bestuurlijke overheden zeer scherp omlijnd.

Deze overheden plegen machtsmisbruik, indien zij de perken van hun respectieve bevoegdheid overschrijden.

132. — De rechter heeft als opdracht straffen uit te spreken tegen de beklaagden die hij schuldig bevindt (Braas, A., nr 351, blz. 225).

In geval van vrijspraak zal hij geen verbeurdverklaring, zelfs niet bij veiligheidsmaatregel, mogen uitspreken (Cass., 7 okt. 1907, *Pas.*, 1907, I, 366; — Cass., 18 juni 1917, *Pas.*, 1918, I, 36, met noot; — noot *Pas.*, 1930, I, 213; — Cass., 10 jan. 1939, *Pas.*, 1939, I, 15; — *anders*: Corr. Aarlen, 25 juli 1913, *Pas.*, 1913, III, 332).

Het behoort hem inderdaad niet zich te mengen in het administratief domein.

Indien de openbare veiligheid niet voldoende beschermd wordt, staat het aan de wetgever vrij, wanneer hij het noodzakelijk acht, de bevoegdheid van de rechter in dit opzicht door een bijzondere wetsbepaling uit te breiden (Cass., 18 juni 1917, *Pas.*, 1918, I, 36, met noot).

Pornografische geschriften kunnen derhalve niet bij veiligheidsmaatregel verbeurd verklaard worden in geval van veroordeling wegens inbreuk op artikel 380 *bis* of op artikel 383 van het Strafwetboek (Cass., 23 febr. 1959, *Pas.*, 1959, I, 636; — Cass., 12 juni 1961, *Pas.*, 1961, I, 1112; *R.D.P.*, 1961-62, 403).

Om de verbeurdverklaring ervan te verantwoorden moet de rechter vaststellen dat de voorwaarden gesteld bij artikel 42 van het Strafwetboek vervuld zijn.

Evenwel zijn de onderzoeksgerechten, bij buitenvervolginstelling of ontslag van onderzoek, en de vonnisgerechten, wanneer de wettelijke vereisten van verbeurdverklaring niet aanwezig zijn, gehouden, bij voorzorgsmaatregel van burgerlijke aard, de herstelling, de doorhaling of de verbetering te bevelen van de valsheid in geschrifte die zij materieel vaststellen in de authentieke akten en in de handels- en private geschriften (zie boven, nrs 16 en 125).

Zij kunnen echter in dat geval de verbeurdverklaring van de bescheiden niet uitspreken (Cass., 19 febr. 1968, *Pas.*, 1968, I, 752; — Cass., 14 april 1969, *Pas.*, 1969, I, 705; — *anders*: Luik, 11 dec. 1970, *J.T.*, 1971, 133).

133. — In verband met het genaderecht van de Koning is het bepalen van het rechtskarakter van de verbeurdverklaring onontbeerlijk.

Gaat het om een verbeurdverklaring als straf, dan kan zij het voorwerp uitmaken van een genademaatregel.

Gaat het om een verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel, dan kan zij niet kwijtgescholden worden, daar het recht van genade niet toepasselijk is op veiligheidsmaatregelen (Vanhoudt, C.J., *Beginselen van sociale criminale prophylaxe*, uitg. 1953, I, blz. 58).

Heeft de verbeurdverklaring het gemengd karakter van straf en herstel van schade, dan is zij wel vatbaar voor genade (Mathieu - Nassaux, *Het recht van genade*, uitg. 1955, nrs 70 en 87).

TITEL XIII

HET STRAFGEDING IN VERBAND MET DE VERBEURDVERKLARING

134. — De rechtsleer en de rechtspraak hebben enkele vraagstukken opgelost die in verband met de verbeurdverklaring tijdens het rechtsgeding kunnen rijzen.

HOOFDSTUK I

Macht en bevoegdheid van de rechter

135. — Met betrekking tot de macht en de bevoegdheid van de rechter kunnen de volgende regelen vooropgesteld worden.

AFDELING I. — *Vrije beoordeling.*

136. — De strafrechter stelt op «soevereine» wijze vast dat een zaak, hetzij het voorwerp uitmaakt van het misdrijf (Cass., 22 nov. 1926, *Pas.*, 1927, I, 93), hetzij gediend heeft of bestemd was tot het plegen van het misdrijf (Cass., 5 juni 1944, *Pas.*, 1944, I, 371), hetzij uit het misdrijf voorkomt (Cass., 3 juni 1946, *Pas.*, 1946, I, 228).

Het gaat hier om een feitelijke beoordeling, die aan het toezicht van het Hof van Cassatie ontsnapt.

AFDELING II. — *Perken van de bevoegdheid van de rechter.*

137. — De bevoegdheid van de strafrechter om verbeurd te verklaren is nochtans beperkt tot de voorwerpen, instrumenten en producten van het misdrijf dat hij te berechten heeft.

Hij kan dus niet verbeurd verklaren de zaken die enkel verband houden met een misdrijf waaromtrent het openbaar ministerie geen vervolging voor hem ingesteld heeft (Cass., 11 febr. 1907, *Pas.*, 1907, I, 119; — *Cass.*, 9 mei 1939, *Pas.*, 1939, I, 231; *R.D.P.*, 1939, 1220; — *Cass.*, 8 jan. 1951, *Pas.*, 1951, I, 279).

AFDELING III

***Afzonderlijk uitspreken van de verbeurdverklaring
bij navolgende beslissing.***

138. — Er weze bovendien aangestipt dat de strafvordering die uit een misdrijf ontstaat, een geheel vormt dat ineens ontstaat en ineens vervalt.

De rechter die kennis neemt van de zaak zelf, mag dus niet de beklaagde tot een hoofdstraf veroordelen en de zaak uitstellen om over de toepassing van de verbeurdverklaring uitspraak te doen (Corr. Leuven, 20 maart 1947, *R.W.*, 1946-47, 983; — Cass., 29 nov. 1954, *Pas.*, 1955, I, 279; — Cass., 25 maart 1957, *Pas.*, 1957, I, 890; *R.D.P.*, 1956-57, 853; — *anders*: Brussel, 29 maart 1911, *Pas.*, 1911, II, 234).

HOOFDSTUK II

Inhoud van vonnis en arrest

139. — Om te voldoen aan de wettelijke vereisten dient de gerechtelijke beslissing bepaalde vermeldingen en vaststellingen te bevatten.

AFDELING I. — *Bijzondere motivering.*

140. — De rechter moet in verband met de verbeurdverklaring zijn beslissing in het bijzonder motiveren, d.w.z. dat hij in zijn beslissing uitdrukkelijk moet vaststellen dat de voorwaarden door de wetgever voorgeschreven om deze maatregel uit te spreken verenigd zijn (Cass., 29 april 1963, *Pas.*, 1963, I, 914; — Cass., 4 nov. 1963, *Pas.*, 1964, I, 248; — Cass., 4 mei 1964, *Pas.*, 1964, I, 936; — Cass., 8 maart 1965, *Pas.*, 1965, I, 702; — Cass., 10 mei 1965, *Pas.*, 1965, I, 960; — Cass., 20 juli 1965, *Pas.*, 1965, I, 1119; — Cass., 8 nov. 1965, *Pas.*, 1966, I, 328; — Cass., 29 nov. 1965, *Pas.*, 1966, I, 410; — Cass., 27 juni 1966, *Pas.*, 1966, I, 1377; — Cass., 24 aug. 1967, *Pas.*, 1967, I, 1299; — Cass., 18 dec. 1967, *Pas.*, 1968, I, 532; — Cass., 24 febr. 1969, *Pas.*, 1969, I, 566; — Cass., 16 febr. 1970, *Pas.*, 1970, I, 519).

AFDELING II. — *Specificatie van het misdrijf.*

141. — Indien de beklagde vervolgd wordt wegens verscheidene misdrijven, moet de rechter bepalen voor welk misdrijf de verbeurdverklaring uitgesproken wordt (Cass., 20 okt. 1941, *Pas.*, 1941, I, 385; — Cass., 25 nov. 1946, *Pas.*, 1946, I, 446; — Cass., 23 juni 1947, *Pas.*, 1947, I, 294).

Hij is hiertoe ook gehouden indien bij samenloop van verscheidene misdrijven slechts één hoofdstraf opgelegd wordt (zie boven, nrs 107 - 109).

Doet hij zulks niet, dan zal nochtans de verbeurdverklaring niet kunnen vernietigd worden, indien zij kon uitgesproken worden wegens één van de bewezen verklaarde misdrijven (Cass., 25 nov. 1963, *Pas.*, 1964, I, 327).

AFDELING III

Specificatie van de verbeurd verklaarde zaken.

142. — De gerechtelijke beslissing moet het ook mogelijk maken de verbeurd verklaarde zaken te herkennen (Cass., 25 nov. 1946, *Pas.*, 1946, I, 446; — Cass., 18 dec. 1950, *Pas.*, 1951, I, 254, met noot).

143. — De beslissing moet nochtans niet elk voorwerp afzonderlijk beschrijven.

Een globale beschrijving volstaat, mits die beschrijving geen twijfel doet rijzen aangaande het bedoelde voorwerp (Cass., 8 dec. 1947, *Pas.*, 1947, I, 526).

Zo werd door het Hof van Cassatie aangenomen dat de rechter zich ertoe mag beperken te verwijzen naar een opsomming van voorwerpen die voorkomt in een deskundigenverslag, zelfs wanneer de beklaagde bij conclusie gevraagd heeft de lijst der verbeurdverklaarde voorwerpen op te geven (Cass., 15 mei 1950, *Pas.*, 1950, I, 652).

144. — De rechter zal zich nochtans niet mogen beperken tot een globale beschrijving van verbeurdverklaarde voorwerpen waarvan de voorwaarden van verbeurdverklaring verschillen (Cass., 4 mei 1964, *Pas.*, 1964, I, 936; *R.D.P.*, 1964-65, 699).

AFDELING IV

De voorwerpen vatbaar voor verbeurdverklaring bestaan niet meer of werden vervreemd.

145. — Zelfs wanneer de zaken vatbaar voor verbeurdverklaring op het ogenblik van de uitspraak niet meer *in natura* voorhanden zijn of vervreemd werden, en zelfs na opheffing van de inbeslagneming, is de rechter verplicht de verbeurdverklaring uit te spreken (Cass., 14 maart 1898, *Pas.*, 1898, I, 113; — Cass., 10 nov. 1902, *Pas.*, 1903, I, 31; — Corr., Aarlen, 10 febr. 1954, *Pas.*, 1954, III, 64; — Cass., 13 juni 1955, *Pas.*, 1955, I, 1114).

HOOFDSTUK III

Tussenkomst van derden tijdens het rechtsgeding of na een niet definitieve uitspraak

146. — Heeft een strafgeding betrekking op een voorwerp dat vatbaar is voor verbeurdverklaring doch eigendom is van een derde, dan is deze derde gerechtigd tussen te komen in het rechtsgeding om zijn verdediging voor te dragen tegen deze maatregel die hem onrechtstreeks zou kunnen treffen (Cass., 24 maart 1947, *Pas.*, 1947, I, 123, met conclusie van Eerste Advokaat-Generaal Hayoit de Termicourt; — Cass., 21 aug. 1958, *Pas.*, 1958, I, 1243).

Hij kan b.v. staande houden dat een wettelijke vereiste van verbeurdverklaring ontbreekt of dat er overmacht of onoverkomelijke dwaling voorhanden is (Cass., 22 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 368; — Cass., 23 jan. 1950, *Pas.*, 1950, I, 348).

147. — Ook wordt er aangenomen dat, indien een voorwerp dat eigendom is van een derde, door een vonnis van de strafrechter verbeurd verklaard wordt zonder tussenkomst van de derde in het rechtsgeding, deze laatste gerechtigd is hoger beroep in te stellen (Cass., 12 mei 1947, *Pas.*, 1947, I, 199; *R.D.P.*, 1946-47, 963 e.v., met noot).

Hij wordt immers partij ter zake door de veroordeling die hem treft.

Het hoger beroep kan door deze derde op geldige wijze ingesteld worden tot tien dagen na de dag waarop het vonnis aan hem of aan zijn woonplaats betekend werd (*R.P.D.B.*, *Complément* I, uitg. 1964, Tw. *Appel en matière répressive*, nr 119; — art. 203, § 1, van het Wetboek van Strafvordering, zoals dit vervangen werd bij art. 2 van de wet van 31 mei 1955).

Wanneer de beslissing van de strafrechter ook wat hem betreft kracht van gewijsde verkregen heeft, zal hij zijn rechten nog voor de burgerlijke rechtbank kunnen doen gelden (zie verder, nr 157 en volg.).

HOOFDSTUK IV

Hoger beroep

148. — Op hoger beroep van de beklagde alleen mag de rechter in hoger beroep niet de verbeurdverklaring als straf uitspreken die de eerste rechter ten onrechte nagelaten had op te leggen (Luik, 20 okt. 1938, *Pas.*, 1939, II, 78).

149. — Hij kan dit evenmin, wanneer het om een verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel gaat, want op hoger beroep van de beklagde alleen mag de rechter in hoger beroep geen beslissing treffen die aan de appellant een bijkomend nadeel berokkent.

Hij mag immers niet *ultra petita* beslissen (zie: noten onder Cass., 19 dec. 1921, *Pas.*, 1922, I, 114, en onder Cass., 13 maart 1922, *Pas.*, 1922, I, 193; — anders: R.P.D.B., Tw. *Infractions et répression en général*, nr 266; — Cass. fr., 29 jan. 1914, *D.P.*, 1918, I, 28, met noot).

HOOFDSTUK V

Eenparigheid of volstreckte meerderheid van stemmen

150. — Indien de verbeurdverklaring als straf niet uitgesproken werd in eerste aanleg, kan het gerecht in hoger beroep deze slechts opleggen bij eenparigheid van stemmen (Cass., 16 okt. 1933, *Pas.*, 1934, I, 31; — Cass., 10 jan. 1939, *Pas.*, 1939, I, 15; — Cass., 18 maart 1942, *Pas.*, 1942, I, 65; — Cass., 26 juni 1944, *Pas.*, 1944, I, 407, met noot; — Cass., 10 sept. 1958, *Pas.*, 1959, I, 33; — Cass., 4 jan. 1960, *Pas.*, 1960, I, 492; — Cass., 2 okt. 1961, *Pas.*, 1962, I, 136; — Cass., 8 okt. 1962, *Pas.*, 1963, I, 167; — Cass., 24 okt. 1966, *Pas.*, 1967, I, 260).

Eenparigheid is eveneens vereist indien het gerecht in hoger beroep het uitsstel ontneemt, dat door de eerste rechter uitgesproken werd in verband met de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring als straf (Cass., 16 okt. 1950, *Pas.*, 1951, I, 67).

Artikel 211 *bis* van het Wetboek van Strafvordering, dat ingevoegd werd bij artikel 149 van de wijzigingsbepalingen van artikel 3 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, vereist eenparigheid zowel voor de uitspraken van het hof van beroep als voor die van de correctionele rechtbanken rechtdoende in hoger beroep.

151. — Artikel 140 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting, dat opgeheven wordt door de wet van 10 okt. 1967, eiste vroeger geen eenparigheid van stemmen om de straffen te verzwaren wat betreft de correctionele rechtbank rechtdoende in hoger beroep (Cass., 25 nov. 1957, *Pas.*, 1958, I, 317; — Cass., 13 april 1964, *Pas.*, 1964, I, 861; — Cass., 20 aug. 1964, *Pas.*, 1964, I, 1188; — Cass., 9 mei 1966, *Pas.*, 1966, I, 1145).

Bij vergelijking van de opgeheven bepaling met art. 211 *bis* van het Wetboek van Strafvordering stelt men vast dat de nieuwe tekst een regel huldigt die niet meer beperkt wordt tot het hof van beroep (zie de rede van Procureur-Generaal J. Matthijs op de plechtige openingszitting van het hof van beroep te Gent op 2 sept. 1968 over *Repercussies en Innovaties van het Gerechtelijk Wetboek in verscheidene takken van het privaats en van het publiek recht*, R.W., 1968-69, 105). Er weze genoteerd dat art. 211 *bis* in werking is getreden op 1 nov. 1970.

152. — Eenparigheid is ook vereist wanneer het gerecht in hoger beroep een verbeurdverklaring als veiligheidsmaatregel uitspreekt die niet uitgesproken werd in eerste aanleg (Cass., 8 dec. 1952, *Pas.*, 1953, I, 230; — Cass., 2 sept. 1954, *Pas.*, 1954, I, 1021; — Cass., 17 mei 1965, *Pas.*, 1965, I, 992; — Cass., 19 dec. 1966, *Pas.*, 1967, I, 497; R.D.P., 1966-67, 511; — *anders: Nov., Tw. La peine*, nr 955).

153. — Er weze terloops opgemerkt, en zulks voor de praktijk, dat, indien het gerecht in hoger beroep bij eenparigheid van stemmen beslist in een geval waarin enkel volstreckte meerderheid van stemmen vereist is, de beslissing niet nietig is (Cass., 4 okt. 1965, *Par.*, 1966, I, 156).

In de motivering van dit arrest gaf het Hof van Cassatie als verduidelijking dat de vermelding, dat een beslissing van veroordeling met eenparigheid van stemmen genomen werd, in een geval waarin de strafwetgever deze eenparigheid als bijzondere waarborg in het voordeel van de beklaagde niet eist, alhoewel in strijd met het principe van de geheimhouding van de beraadslagingen van de rechters, nochtans op zich zelf de geldigheid van die beslissing niet aantast.

TITEL XIV

TENUITVOERLEGGING VAN DE VERBEURDVERKLARING EN INCIDENTEN DIE ERMEDE VERBAND HOUDEN

154. — Wanneer de beslissing van verbeurdverklaring, uitgesproken door de strafrechter, kracht van gewijsde verkregen heeft, wordt de Staat eigenaar van de verbeurd verklaarde zaken (Cass., 10 nov. 1902, *Pas.*, 1903, I, 31).

155. — De griffier van het gerecht zal overeenkomstig artikel 121 van het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken (art. 1 K.B. 28 dec. 1950 en art. 6 K.B. 12 mei 1952) een uittreksel van de beslissing toezenden aan de ontvanger van registratie en domeinen.

De inbeslaggenomen voorwerpen die verbeurd verklaard werden, worden ter beschikking gesteld van deze ambtenaar.

156. — Indien de voorwerpen die verbeurd verklaard werden, niet in beslag genomen zijn, zal, bij gebrek aan vrijwillige afgifte, de directeur van registratie en domeinen van ambtswege vervolgingen instellen tot invordering van deze voorwerpen (Gent, 29 juni 1962, *Pas.*, 1963, II, 208; art. 197 W.Sv.).

De Staat, die een eigendomstitel verkregen heeft met betrekking tot de goederen, die verbeurd verklaard werden, zal, zoals ieder particulier die eigenaar wordt van een zaak, door alle rechtsmiddelen de verbeurdverklaarde voorwerpen kunnen opeisen van om het even wie ze bezit (Cass., 2 aug. 1880, *Pas.*, 1880, I, 287; — Cass., 10 nov. 1902, *Pas.*, 1903, I, 31).

Zo zal de Staat beslag kunnen leggen tot terugvordering op de goederen die verbeurd verklaard werden en die in het bezit zijn van derden.

157. — De derde zal evenwel voor de burgerlijke rechtbank, waarvoor de zaak aangebracht wordt, zijn rechten kunnen doen gelden onder meer die welke voortvloeien uit het wettelijk bezit zoals dit geregeld wordt door de artikelen 2279 en 2280 van het Burgerlijk Wetboek.

De derde zal ook tot vrijwaring kunnen oproepen degene die hem het goed verkocht heeft dat door de Staat teruggevorderd wordt.

Bij uitwinning zal hij gerechtigd zijn overeenkomstig de artikelen 1630 en volgende van het Burgerlijk Wetboek onder meer teruggave van de prijs en schadevergoeding te eisen (Corr. Aarlen, 10 febr. 1954, *Pas.*, 1954, III, 64).

158. — De Staat zal ook derdenbeslag kunnen leggen op een hoeveelheid vervangbare zaken gelijk aan het getal verbeurdverklaarde zaken, die de veroordeelde vrijwillig heeft vermengd met zaken van dezelfde aard (Cass., 6 maart 1950, *Pas.*, 1950, I, 471; — Gent, 29 juni 1962, *Pas.*, 1963, II, 208).

159. — Wanneer er beweerd wordt dat de beslissing van verbeurdverklaring verkeerd geïnterpreteerd wordt, zal de betwisting moeten opgelost worden door de strafrechter, die de uitspraak verleende (Gent, 17 febr. 1897, *Pas.*, 1897, II, 277).

160. — Spreekt de strafrechter de verbeurdverklaring uit van voorwerpen die niet de eigendom zijn van de veroordeelde, dan kan de eigenaar ervan geen derdenverzet tegen deze beslissing doen, daar de wetgever in dit rechtsmiddel niet voorzien heeft (Brussel, 7 aug. 1851, *Pas.*, 1852, II, 139; — *R.P.D.B., Complément I, uitg. 1964, Tw. Appel en matière répressive, nr 115*).

De burgerlijke rechtbank is bevoegd om zijn eigendomsrecht te erkennen (*P.B., Tw. Exécution des jugements, Matière pénale, nr 131*).

Bij een verkoop op krediet met opschorting van eigendomsoverdracht kan volgend geval zich voordoen.

Een voorwerp, dat een derde als zijn eigendom beschouwt, wordt door de strafrechter verbeurd verklaard.

De derde beslist te handelen nadat het vonnis of arrest, waarbij de verbeurdverklaring van dit voorwerp uitgesproken werd, in kracht van gewijsde is gegaan en nadat de Staat er bezit van genomen heeft.

De strafrechter had het voorwerp verbeurd verklaard omdat de veroordeelde hem in de overtuiging gelaten had dat alle wettelijke vereisten voor verbeurdverklaring aanwezig waren, waaronder de vereiste dat de beklaagde eigenaar was van het verbeurdverklaarde voorwerp.

Daar de Staat een eigendomstitel heeft, zal de derde, om te mogen beschikken over het voorwerp waarvan hij beweert de rechtmatige eigenaar te zijn, tegen de Staat een eigendomsvordering voor de burgerlijke rechter dienen in te stellen.

161. — Het gebeurt dat de rechter de verbeurdverklaring als straf met de gunst van het uitstel uitspreekt.

In dit geval zullen de verbeurd verklaarde zaken slechts eigendom van de Staat worden indien de verbeurdverklaring als straf naderhand uitvoerbaar wordt als gevolg van een nieuwe veroordeling.

Daar de Staat enkel een eigendomsrecht onder opschortende voorwaarde verkregen heeft, moet het beslag op de inbeslaggenomen zaken gelicht worden (*Nov., Tw. La peine, nr 1781; — Vanhoudt - Calewaert, nr 1991; — anders: Constant, J., nr 1000*).

Zolang de verbeurdverklaring niet uitvoerbaar is, kan de Staat niet het minste recht doen gelden op de zaken die met uitstel verbeurd verklaard werden.

Er kan zelfs geen verbod opgelegd worden de aldus verbeurd verklaarde zaken te vervreemden daar de Staat nog geen onvoorwaardelijk eigendomsrecht erop bezit.

162. — Indien de met uitstel verbeurd verklaarde zaken door de veroordeelde vervreemd werden en indien het uitstel naderhand van rechtswege

herroepen wordt in het geval voorzien bij artikel 14, § 1, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, zal de Staat slechts op dat tijdstip een titel verkrijgen die hem de mogelijkheid biedt zijn eigendomsrechten te doen gelden, besproken onder nummers 156 en 158 hierboven.

De derde die de met uitstel verbeurd verklaarde zaken verworven heeft, zal tevens van zijn kant de rechtsmiddelen kunnen aanwenden, omschreven onder nummers 157 en 160.

TITEL XV

BESTEMMING VAN DE VERBEURD VERKLAARDE ZAKEN

163. — Zoals reeds gezegd onder nummer 154 worden door de verbeurdverklaring de verbeurd verklaarde goederen eigendom van de Staat.

Nadat het vonnis of het arrest kracht van gewijsde verkregen heeft, wendt de Staat deze goederen aan voor eigen gebruik, doet ze verkopen of laat ze vernietigen.

Indien een verbeurd verklaard geschrift een titel uitmaakt of in zekere mate tot bewijs kan strekken, kan de Staat als eigenaar ervan, in plaats van het stuk te vernietigen, het verder bewaren en een afschrift ervan afleveren of het tijdelijk toevertrouwen, onder te bepalen voorwaarden, aan de veroordeelde of aan een derde, wanneer die het vraagt en van een rechtmatig belang doet blijken.

De vraag tot afschrift of tot mededeling van verbeurdverklaarde stukken zal in de regel gericht worden tot de procureur-generaal bij het hof van beroep.

164. — Op de algemene regel dat de verbeurd verklaarde goederen eigendom worden van de Staat die er naar goëddunken over beschikt, zijn er nochtans enkele uitzonderingen die in drie reeksen kunnen gegroepeerd worden:

1) Het gebeurt dat de verbeurd verklaarde goederen niet ten bate komen van de Staat.

Zo bepaalt artikel 253 van het Strafwetboek dat hetgeen door de omkoper gegeven werd, ter beschikking gesteld wordt van de gemeente, onder de verplichting om het aan de Commissie van Openbare Onderstand te overhandigen.

Zo bepaalt ook artikel 11 van de jachtwet van 28 februari 1882 dat het in beslag genomen wild door de burgemeester van de gemeente onmiddellijk ter beschikking gesteld wordt van de dichtstbijgelegen Commissie van Openbare Onderstand.

Artikel 23, § 7, van de wet van 8 juli 1935 betreffende boter, margarine, bereide vetten en andere eetbare vetten specificceert dat de in beslag genomen producten die voor de voeding kunnen dienen, ter beschikking gesteld worden van de liefdadige instellingen van de gemeente waar de overtredding werd vastgesteld.

Artikel 33, § 6, van de wet van 5 september 1952 betreffende de vleeskeuring en de vleeshandel, waarvan de nieuwe tekst ingevoerd werd bij artikel 21 van de wet van 15 april 1965, bepaalt in het bijzonder dat het in beslag genomen ongekeurd vlees kan overgemaakt worden aan een inrichting van sociale bijstand die van een ondergeschikt bestuur afhangt, indien het voor de consumptie door de mens geschikt wordt bevonden.

Artikel 8, § 6 en § 7, van de wet van 15 april 1965 betreffende de keuring van en de handel in vis, gevogelte, konijnen en wild regelen op dezelfde wijze de bestemming van de in beslag genomen dieren of gedeelten van dieren die niet aan de voorgeschreven keuring werden onderworpen of die ingevoerd werden met overtreding van de uitvoeringsbesluiten betreffende de invoer en niet kunnen uitgewezen worden.

Artikel 2 van de wet van 12 april 1957 waarbij de Koning gemachtigd wordt maatregelen voor te schrijven ten einde de visstand en de schaaldieren- en weekdierenstand in zee te beschermen, bepaalt dat de in beslag genomen visserijproducten in de zee teruggeworpen worden of onverwijld aan het dichtstbijgelegen gesticht van weldadigheid bezorgd worden.

Artikel 15 van het koninklijk besluit van 15 september 1964 betreffende de insektenetende vogels en de vogelvangst bepaalt dat de in beslag genomen vogels die dood zijn of die niet meer kunnen vliegen, afgegeven worden aan de burgemeester die ze aan de dichtstbijgelegen Commissie van Openbare Onderstand zal bezorgen of er naar het best volgens de omstandigheden zal over beschikken.

Artikel 12 van de wet van 1 april 1879 op de fabrieks- en handelsmerken schrijft voor dat de verbeurd verklaarde producten, werktuigen en gereedschappen kunnen toegekend worden aan de klager, die zich burgerlijke partij stelde, in mindering of tot het bedrag van zijn schadevergoeding.

Artikel 17 van de wet van 29 april 1819 houdende beschikkingen die etroe strekken op doeltreffende wijze de invordering van de gemeentebelastingen te verzekeren, bepaalt dat de opbrengst van de verbeurd verklaarde goederen gestort wordt in de gemeentekas en toekomt voor één derde aan de beampten die de bekeuring gedaan hebben, voor één derde aan de armen van de gemeente en voor het overige aan de gemeente zelf.

2) Er zijn ook wetteksten die in het bijzonder de bestemming van de goederen regelen bij inbeslagneming of bij verbeurdverklaring.

Zo schrijven de artikelen 303, 457 en 503 van het Strafwetboek de vernietiging, het onbruikbaar maken en het denatureren voor van de in beslag genomen zaken.

Artikel 3 van de wet van 22 maart 1929 op de dierenbescherming bepaalt ook dat een blindgemaakte vogel dadelijk gedood wordt door de verbalisant. Overeenkomstig artikel 6 van dezelfde wet moeten tevens de verbeurd verklaarde dieren dadelijk worden afgemaakt; zo het schadelijke dieren geldt, die niet kunnen verbruikt worden, of zo het dieren zonder waarde geldt.

Artikel 9 van het koninklijk besluit van 20 september 1958 houdende maatregelen van diergeneeskundige politie betreffende de invoer, de vervaardiging, de fabricage, het vervoer en de verhandeling van beenderen, alsmede

van melen en andere producten van dierlijke oorsprong, beveelt bovendien de verdelging door het vuur van de schadelijke melen, die in beslag genomen worden, tenzij ze vatbaar zijn voor een nieuwe sterilisatie of een nieuwe fabricage.

Artikel 11 van de wet van 11 juli 1969 betreffende de bestrijdingsmiddelen en de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veeteelt, beveelt ook nog de verkoop of de teruggave tegen betaling van een vergoeding van de in beslag genomen bederfbare grondstoffen en bestrijdingsmiddelen, mits de ontvangen som wordt gedeponeed ter griffie van de rechtbank. Deze som is vatbaar voor verbeurdverklaring.

3) In bijzondere wetteksten wordt soms opdracht gegeven aan de rechter de bestemming van de zaken, die verbeurd verklaard worden, te bepalen.

Als voorbeeld kan aangehaald worden artikel 8 van de jachtwet van 28 februari 1882, dat bepaalt dat de rechter de vernietiging beveelt van de verboden jachttuigen. Indien het echter gaat om een tuig dat normaal een geoorloofde bestemming heeft zoals een autovoertuig, dan mag de vernietiging ervan niet uitgesproken worden daar de bedoeling van de wetgever niet zo ver reikt (Brussel, 11 juni 1969, *Pas.*, 1969, II, 219; *J.T.*, 1969, 496).

Artikel 12 van de wet van 11 juli 1969 betreffende de bestrijdingsmiddelen en de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veeteelt legt ook aan de rechter op de vernietiging van de verbeurd verklaarde producten te bevelen wanneer de aard of de samenstelling van deze producten dit vergen.

165. — In verband met deze regelen is het nuttig nog twee bijzonderheden te vermelden:

1°) de rechter pleegt machtsmisbruik indien hij in zijn beslissing de bestemming bepaalt van de verbeurd verklaarde goederen wanneer de wetgever geen bijzondere bestemming voorschrijft (*Cass.*, 22 juni 1925, *Pas.*, 1925, I, 299);

2°) de veroordeelde kan de vernietiging van een gerechtelijke beslissing niet bekomen op grond dat de rechter goederen verbeurd verklaart, maar nalaat, in strijd met bijzondere wettelijke bepalingen, de vernietiging van deze goederen uit te spreken. Het middel kan immers niet ingewilligd worden bij gebrek aan belang (*Cass.*, 6 dec. 1954, *Pas.*, 1955, I, 322).

TITEL XVI

BESTEMMING VAN DE IN BESLAG GENOMEN ZAKEN DIE NIET VERBEURD VERKLAARD WERDEN

166. — Wanneer er geen grond bestaat tot verbeurdverklaring van in beslag genomen voorwerpen, zal de strafrechter hetzij de teruggave ervan bevelen aan de rechtmatige eigenaar of aan de persoon bij wie zij in beslag genomen werden, hetzij geen beslissing nemen aangaande de teruggave.

Bij koninklijk besluit nr 260 van 24 maart 1936 wordt in een bijzondere procedure voorzien voor de teruggave van de in beslag genomen voorwerpen die ter griffie nedergelegd worden.

De nodige maatregelen worden getroffen om de rechten van de derden te waarborgen.

Deze materie wordt breedvoerig behandeld in het trefwoord *Huiszoeking en beslag in strafzaken*, nrs 144 tot 153.

Er weze nochtans genoteerd dat de wet van 11 *Germinal*, jaar IV, die aangehaald wordt, sedertdien opgeheven werd bij art. 14, 12°, van de opheffingsbepalingen van art. 2 van de wet van 10 okt. 1967 houdende het *Gerechtelijk Wetboek*.

167. — Wanneer de strafrechter beslist dat de in beslag genomen authentieke akten, handels- of private geschriften, die vervalst werden, dienen teruggegeven te worden, zal hij bevelen dat de valsheid vooraf zal worden hersteld, doorgehaald of verbeterd (zie boven, nr 125).
